

ETT ANSVARSFULLT VANDA TILLHÖR ALLA 2025

Vandas rapport om hållbar utveckling

ETT ANSVARSFULLT VANDA TILLHÖR ALLA 2025

Vandas rapport om hållbar utveckling

vantaa.fi

Huvudredaktör: Lotta Alajoki

Redaktion: Noora Ilola, Suvi Korhonen, Tina Kristiansson, Anni Lyytikäinen,
Anita Ovaska, Satu Ranta, Zara Taimouri, Meija Tuominen, Eveliina Varis

Layout: Valve Branding Oy

INNEHÅLL

Inledning 4

Vandas arbete med hållbar utveckling 11

Ett Vanda som stärker välfärden 17

Ett socialt hållbart Vanda 23

Ett ekologiskt hållbart Vanda 28

Ett livskraftigt och kompetent Vanda 38

Ett internationellt Vanda 45

Slutsatser 51

Såtgärdsrekommendationer för Vanda stad 54

Indikatorer för hållbar utveckling 56

HÄLSNING FRÅN STADSDIREKTÖREN

Vanda stad rapporterar om främjandet av FN:s mål för hållbar utveckling nu för tredje gången. Hållbar utveckling och dess olika dimensioner är integrerade i allt som Vanda stad gör, och de syns genomgående i stadens strategi. Vi förbereder för närvarande en ny strategi och vi vill ytterligare stärka vårt engagemang för att främja hållbar utveckling i bred bemärkelse.

Vanda är en växande och livskraftig stad vars befolkning är ung jämfört med de flesta andra finska städer. Den unga och mångsidiga befolkningen är en viktig resurs för Vanda. Betydande teman i Vandas utveckling är stadens kontrollerade tillväxt, förebyggande av regional differentiering, Vandas attraktionskraft och livskraft samt självklart våra invånares välbefinnande och säkerhet. Vi tar hand om hållbarheten i vår miljö, bland annat genom ambitiösa mål för klimatneutralitet och naturpositivitet.

Vanda vill vara en föregångare inom hållbar utveckling, och rapporten du har i dina händer är en del av detta viktiga arbete. I rapporten lyfter vi fram goda exempel på utvecklingsarbetet som görs i Vanda. Det är viktigt att rapporten också lyfter fram utvecklingsområden, eftersom vi på så sätt kan utveckla vårt arbete och dela våra erfarenheter öppet och effektivt med andra. I den här rapporten syns en stark koppling till vår stadsstrategi, och vi vill stärka denna koppling under den nya strategiperioden som börjar i år.

Den ekonomiska situationen i Finland är för närvarande svag, och på grund av förändringar i verksamhetsmiljön har många mått på social hållbarhet i denna rapport försämrats. Samtidigt kräver globala kriser, som klimatförändringen och biodiversitetsförlusten, allt mer effektiva åtgärder på alla nivåer. När den globala situationen är osäker och många olika slags kriser utmanar oss samtidigt, framhävs betydelsen av lokal nivå som en främjare av långsiktigt hållbarhetsarbete.

Effektivt främjande av hållbar utveckling görs inte ensam, utan det kräver omfattande samarbete. Samarbetet med våra intressenter och den möjliggörande organisationskulturen är Vandas styrkor. Endast genom att arbeta tillsammans kan vi hitta nya och innovativa lösningar på komplexa och mångfacetterade utmaningar.

Vanda har förbundit sig att främja målen för Agenda 2030 på lokal nivå. Genom att rapportera om Vandas goda praxis och lärdomar stöder vi arbetet för hållbar utveckling även på andra håll. Det har varit en glädje att märka att allt fler finska städer och regioner har börjat producera VLR-rapporter. Det är värt att ansluta sig till denna växande grupp!

Pekka Timonen, stadsdirektör

SAMMANFATTNING

Vanda stad är engagerad i att främja FN:s mål för hållbar utveckling, det vill säga handlingsprogrammet Agenda 2030, på lokal nivå och rapporterar nu för tredje gången om detta arbete. Agenda 2030 innehåller 17 mål för hållbar utveckling (SDG) som omfattar dimensionerna av ekologisk, ekonomisk samt social och kulturell hållbarhet. I Vanda främjas olika dimensioner av hållbar utveckling överallt inom organisationen, och dessutom görs tväradministrativt arbete på stadsnivå genom hela Agenda 2030-ramverket.

I Vanda har FN:s mål för hållbar utveckling, alltså SDG:erna, delats in under strategiska teman, och därför är denna rapport strukturerad enligt dessa teman. I strategitemana syns hållbarhetens ekologiska, ekonomiska och sociala dimension. Under varje tema finns exempel på utvecklingsarbete som görs i Vanda. I våra tidigare rapporter finns fler exempel.

När det gäller social hållbarhet stöds välbefinnandet för alla invånare i Vanda, samtidigt som särskild uppmärksamhet ägnas åt grupper som befinner sig i en svagare ställning. Vandas befolkning är ung och mångsidig, och det är också viktigt att satsa på barns och ungas välbefinnande.

Regional differentiering, det vill säga segregation, är ett viktigt tema i Vanda, och nya metoder söks för att förebygga det, så att segregationsutvecklingen och dess negativa konsekvenser inte förvärras. Som Finlands mest internationella stad framträder Vandas flerspråkiga och mångkulturella befolkning tydligt i rapportens teman och exempel.

När det gäller ekologisk hållbarhet satsar Vanda bland annat på biologisk mångfald, koldioxidneutralitet, hållbar stadsstruktur och mobilitet samt cirkulär ekonomi. Utvecklingsarbetet som görs för sysselsättningen och livskraften stöder den ekonomiska hållbarheten, innovationer och kontinuerligt lärande, och genom detta kan även den sociala och ekologiska hållbarheten stärkas.

På grund av den senaste tidens kriser och den nuvarande ekonomiska situationen har många indikatorer, i synnerhet för den sociala hållbarheten, försämrats. Fattigdomen och ojämlikheten har ökat, arbetslösheten är hög i Finland och bidragen har skurits ner. Städerna kan inte påverka allt, men det görs arbete i Vanda för att hantera dessa utmaningar och man söker nya handlingsmodeller.

I samtliga teman framträder samarbete som Vandas styrka. I Vanda kan och vill man samarbeta både inom organisationen och utanför den, vilket stärker påverkan och leder till nya möjligheter och innovationer. Med hjälp av samarbete kan Vanda även i fortsättningen vara en föregångare inom hållbar utveckling. Engagemanget för att främja hållbar utveckling ur ett helhetsperspektiv, den nödvändiga kompetensen för detta och tväradministrativa verksamhetssätt kan stärkas ytterligare. Genom att bjuda in olika intressenter och hela stadsområdet, inklusive företag, organisationer och kommuninvånare, i arbetet för hållbar utveckling kan vi ytterligare stärka stadens påverkan i det övergripande arbetet för hållbar utveckling.

FRAMSTEG MED MÅLEN FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

INLEDNING

Ett ansvarsfullt Vanda tillhör alla – Vandas rapport om hållbar utveckling 2025 är den tredje frivilliga rapporten (Voluntary Local Review, VLR) som beskriver hur Vanda främjar FN:s mål för hållbar utveckling. Den första rapporten publicerades 2021 och samma år beslutade stadens ledningsgrupp om att rapporten i fortsättningen ska utarbetas vartannat år.

År 2015 antog FN:s medlemsländer det globala åtgärdsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling. Syftet med åtgärdsprogrammet är att utrota extrem fattigdom och främja hållbar utveckling ur miljöns, människornas och ekonomins perspektiv. I Agenda 2030 ingår 17 mål för hållbar utveckling (sustainable development goals, SDG) med sammanlagt 169 delmål. Dessa mål borde alla länder uppnå tillsammans före 2030.

Städerna är dock mycket viktiga aktörer vad gäller hållbar utveckling och merparten av målen för hållbar utveckling har en sådan karaktär att de påverkas kraftigast just på lokal eller kommunal nivå. Städerna har ofta definierat mer ambitiösa mål än de nationella målen, till exempel vad gäller koldioxidneutralitet, och städerna kan vara föregångare inom hållbar utveckling.

Vanda är en del av den växande gruppen av städer som rapporterar om framstegen mot SDG-målen genom frivillig VLR-rapportering. Detta berättar om vår stads engagemang för att främja hållbar utveckling i alla dess dimensioner, både lokalt och i samarbete

med andra aktörer. Engagemanget är också nedtecknat i Vandas stadsstrategi, där FN:s mål för hållbar utveckling, alltså SDG:erna, har delats in under strategiska teman.

Denna rapport har sammanställts av en arbetsgrupp där det ingår representanter från alla stadens verksamhetsområden. Från stadens andra experter har texter och kompletteringar begärts vid behov. Rapporten är strukturerad enligt strategiteman, vilket stöder kopplingen mellan hållbar utveckling och strategiarbete.

Vi har lyft fram några exempel på Vandas goda praxis i samband med varje strategiskt tema. I Vanda görs det mycket annat som främjar hållbar utveckling – i själva verket allt som staden gör skulle med rätta kunna synas i denna rapport, och därför måste man välja. Fler exempel på Vandas goda praxis och utvecklingsarbete finns i våra tidigare rapporter.

Temana för strategiperioden och målen för hållbar utveckling som nämns under dem i strategin är:

ETT VANDA SOM STÄRKER VÄLFÄRDEN

Utmaning: Skillnaderna i välfärden ökar mellan olika befolkningsgrupper i Vanda. Vanda måste kunna trygga alla stadsbors välfärd med hänsyn till de olika behoven i olika åldersgrupper. Det är också viktigt att ta hänsyn till stadsbornas säkerhet. Välfärdsområdesreformen ägde rum under strategiperioden och det är viktigt att säkerställa kontinuiteten i tjänsterna i förändringssituationen genom ett bra samarbete.

Mål för hållbar utveckling:

ETT SOCIALT HÅLLBART VANDA

Utmaning: De regionala skillnaderna ökar i Vanda. Segregationen har gått framåt, trots att det vidtagits olika åtgärder för att avveckla den.

Mål för hållbar utveckling:

ETT EKOLOGISKT HÅLLBART VANDA

Utmaning: De sätt, med vilka Vanda minskar sina utsläpp med 80 procent jämfört med 1990 års nivå före 2030 och tar hand om den biologiska mångfalden i stadsstrukturen som förtätas.

Mål för hållbar utveckling:

ETT LIVSKRAFTIGT OCH KOMPETENT VANDA

Utmaning: Att skapa arbetsplatser och öka sysselsättningen i Vanda. Förbättring av attraktionskraften. Tyngdpunkten ligger framför allt på att utveckla Vandabornas kompetens och förbättra Vandas attraktionskraft ur både företagens och invånarnas perspektiv.

Mål för hållbar utveckling:

ETT INTERNATIONELLT VANDA

Utmaning: Vanda utvecklas internationellt som en attraktiv innovations- och flygplatsstad. Integrationen av personer med ett annat modersmål än nationalspråken måste förbättras och deras deltagande i samhället ökas. Att flytta till staden ska vara enkelt för både människor och internationella företag.

Mål för hållbar utveckling:

Övergripande mål:

5 JÄMSTÄLLDHET

13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

VANDA SOM STAD

Vanda är Finlands fjärde största stad och invånarantalet uppgick i slutet av 2024 till 251 405. Staden fortsätter sin snabba tillväxt och invånarna talar tillsammans fler än 120 olika modersmål. Vanda är Finlands mest internationella stad, där befolkningstillväxten baserar sig i synnerhet på invandring. Vanda satsar på sina invånares välbefinnande, hållbar utveckling och internationalisering, vilket ökar stadens attraktionskraft och stärker mångkulturalismen.

Vanda ligger i landskapet Nyland och hör till huvudstadsregionen. Stadens grannkommuner är Helsingfors, Esbo, Nurmijärvi, Tusby, Kervo och Sibbo. Staden är indelad i sju storområden och 61 stadsdelar, där Dickursby fungerar som den administrativa kärnan. Vanda är dock en stad med många centra, där det inte finns ett tydligt huvudcentrum. I Vanda finns också Finlands största internationella flygplats. Vandas mångsidiga näringsstruktur och utmärkta trafikförbindelser främjar stadens utveckling.

Klippiga backar, skogar och vidsträckta åkerfält vid åstränderna är typiska för landskapet i Vanda. Förutom de täta centrumområdena omfattar området även stora egnahemshusområden. Skogarna, odlingsområdena samt de byggda och övriga miljöerna, som har påverkats kraftigt av mänsklig verksamhet, erbjuder många olika habitat för en stor mängd växt- och djurarter. På grund av det mildare klimatet och den fördelaktiga jordmånen tillhör Vanda de mest naturrika områdena i Finland. Stora grönområden och lättillgängliga rekreationsmöjligheter gör staden till en trivsamt plats att bo på, och de flesta invånarna bor inom 300 meter från ett grönområde.

Vanda hör med sitt långsiktiga miljöarbete till de kommuner i Finland som är föregångare. Vanda har satt som mål att vara koldioxidneutral år 2030 och staden satsar på innovativa lösningar och främjande av miljöansvar.

År 2024 firade Vanda sin 50-åriga stadshistoria med temat Hemma i Vanda. I samband med jubileumsåret var stadscyklarna gratis under en säsong och man grundade en jubileumsfond på över en miljon euro för att stödja barns och ungas fritidsaktiviteter. Under ett halvt sekel har Vanda vuxit till en urban och livskraftig stad under kontinuerlig utveckling, som fortsätter sitt målmedvetna arbete för sina invånare och miljön.

Vandas historia

Vanda har en lång historia. Områdets ursprungliga namn, Helsing socken, nämndes i dokument första gången redan år 1351, och senare blev denna socken ett landskap. Vanda köping såg dagens ljus 1972 och Vanda blev stad 1974. Landskommunen utvecklades till ett urbant och snabbt växande centrum nära huvudstaden, som under årtionden har lockat nya invånare med sina moderna förorter, utmärkta trafikförbindelser och närheten till naturen.

Vanda har under årens lopp satsat på avancerade tjänster, såsom rådgivningsbyråer, småbarnspedagogik och mammografiscreening, där man har varit en nationell föregångare. Under de senaste 50 åren har Vanda blivit den mest

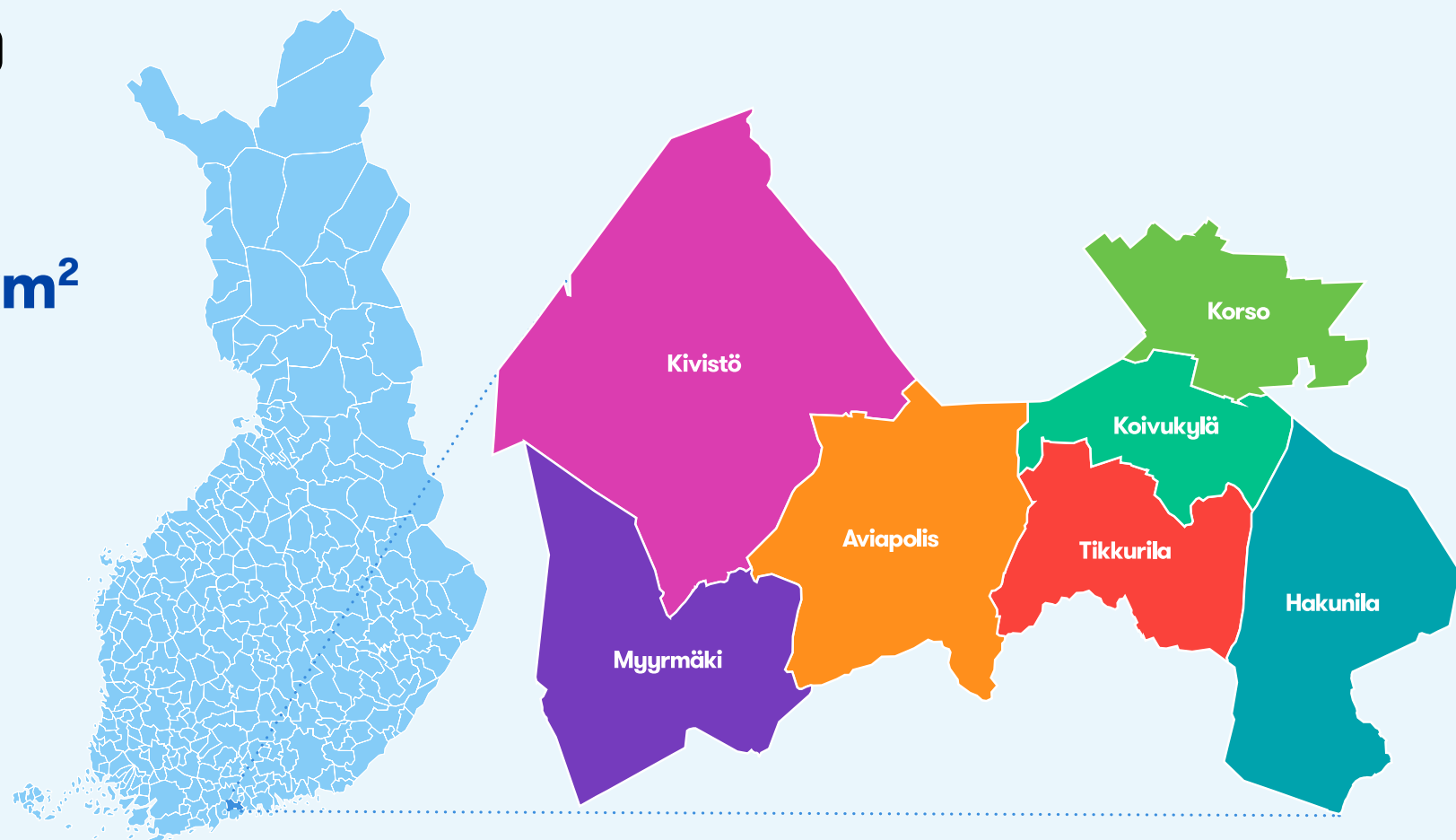
internationella staden i Finland, och Vanda har utvecklat sin egen stadskultur, där gemenskap är en viktig resurs. Vanda har vuxit och utvecklats snabbt, och befäst sin ställning som en självständig, progressiv och mångsidig del av huvudstadsregionen.

Bild:
Museiverket
/ UA Saarinen

Ytarea (31.12.2023)

Totalyta
240,34 km²
Markområde
238,38 km²
Vattenområde
1,96 km²
Invånare/km² land
1 038

Språk och nationalitet (31.12.2023)

Finskspråkiga
70,9 %

Personer med
ett främmande
språk som
modersmål
26,9 %

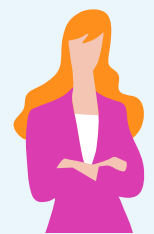
Svenskspråkiga
2,2 %

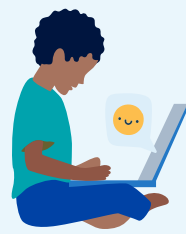
Utländska
medborgare
17,1 %

Befolkningsstruktur (31.12.2023)

Befolkning totalt
247 443

Kvinnor
49,4 %

0-6 åringar
7,3 %

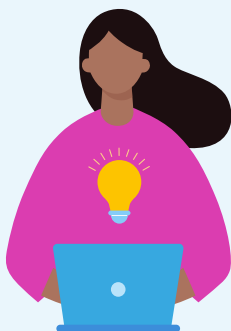

7-15 åringar
10,3 %

16-64 åringar
66,7 %

65+ åringar
15,7 %

Arbetsmarknad och ekonomi

Arbetsplatser (31.12.2022)
126 921

Självförsörjning i fråga om
arbetsplatser (31.12.2022)
107,8 %

Arbetslöshetsgrad (31.12.2022)
10,5 %

VANDAS ARBETE MED HÅLLBAR UTVECKLING

VANDAS ARBETE MED HÅLLBAR UTVECKLING

Agenda 2030-arbete på stadsnivå

I Vanda främjas hållbar utveckling överallt i organisationen, även om verksamheten vanligtvis inte uttrycks genom SDG-målen. Både stadens grundläggande verksamhet och det utvecklingsarbete som görs separat, till exempel inom projekt, stöder på olika sätt främjandet av målen för hållbar utveckling.

I Vanda stads strategi har man antecknat att målen för hållbar utveckling beaktas i all verksamhet, och att de särskilt främjas genom fem strategiska teman, enligt vilka denna rapport är strukturerad. Det utvecklingsarbete som utförs under dessa teman beskrivs i följande kapitel i rapporten.

Förutom det arbete som sker inom hela organisationen, bedrivs det aktivt stadsnivåbaserat utvecklingsarbete i Vanda som bygger på SDG-ramverket. Från 2023 finns det en permanent ansvarsexpert i personalen som omfattande och på stadsnivå lyfter fram ett helhetsperspektiv på Agenda 2030. Målet är att integrera ett holistiskt perspektiv på hållbar utveckling i all verksamhet samt i centrala processer och dokument, såsom strategin och de program som genomför den. Hållbar utveckling ses inte som en separat helhet med egna åtgärder eller en separat strategi, utan perspektiven integreras i all verksamhet.

Arbetet med hållbar utveckling på stadsnivå kräver omfattande samarbete både inom organisationen och utanför den. Olika nät-

verk inom stadsorganisationen möjliggör tväradministrativt informationsutbyte och tväradministrativ diskussion, vilket främjar ett bredare perspektivtagande och upptäckten av nya samarbetsmöjligheter. Vanda deltar i olika nätverk och samarbetar i frågor som rör hållbar utveckling med andra städer, på nationell nivå samt internationellt.

Vanda är aktivt involverad i SDG-nätverket för de sex största städerna i Finland som koordineras av Kommunförbundet. ([Nätverksprojekt för strategisk ledning av SDG-målen i städer | Kommunförbundet.fi](#)). I nätverket bedrivs nära och effektivt samarbete bland annat genom att gemensamt utveckla olika verktyg för att stödja den strategiska ledningen av SDG-målen, diskutera gemensamma utmaningar och lära av andra städers goda praxis. Nätverket samarbetar även brett med aktörer på både nationell och internationell nivå, vilket möjliggör att städernas röst hörs starkare i olika sammanhang.

I Vanda främjas en holistisk syn på hållbar utveckling i stor utsträckning genom stadsstrategin. Förutom det strategiska arbetet är det också viktigt att öka medvetenheten inom stadsorganisationen, till exempel genom utbildningar, verkstäder och intern kommunikation. Även om alla i Vanda i princip i sitt arbete genomför något delområde inom hållbar utveckling, saknas ofta en mer helhetsbetonad syn på hur de olika målen för hållbar utveckling hänger ihop och hur vi med vår verksamhet kan orsaka även oavsiktliga negativa konsekvenser, om vi inte bedömer den ur ett bredare perspektiv.

I Vanda utvecklas processer, med vilka helhetsperspektivet på hållbarhet stärks. Detta strävar man efter att uppnå bland annat genom projektutveckling. Staden har implementerat principer för ansvarsfullhet för de evenemang som anordnas, vilka heltäckande omfattar olika aspekter av hållbar utveckling. Alla nya anställas introduktionshelhet inkluderar en del om hållbar utveckling. I Vanda har man skapat egna SDG-formuleringar, som gör det enklare att införliva målen i den lokala kontexten och att se varje individs arbete som en del av arbetet för hållbar utveckling.

Vandas egna SDG-formuleringar används som stöd för tänkande och diskussion, till exempel i verkstäder där verktyg utvecklade inom nätverket för de sex största städerna för SDG används. Verktyg, såsom modellen för SDG-analys, hjälper till att identifiera både positiva och negativa konsekvenser som vår verksamhet kan ha på olika mål för hållbar utveckling. Med hjälp av dem kan vi diskutera hur man kan stärka de positiva konsekvenserna och minimera de negativa konsekvenserna.

Viktiga utvecklingsområden inom SDG-arbetet på stadsnivå är till exempel att koppla VLR-rapporteringen till en bredare utveckling av ledning genom information och att följa upp indikatorerna även mellan rapporterna. VLR-rapporteringen är redan nu kopplad till strategin och strategiteman, men kopplingen mellan strategin och VLR-rapporteringen kan fortfarande förstärkas.

Koncernsammanslutningarnas ansvarsåtgärder

I Vanda stadskoncern ingår utöver moderstaden och cirka 50 sammanslutningar, även dotterbolag, intressesammanslutningar och samkommuner. Staden kräver ansvarsfull och etisk verksamhet av de sammanslutningar som den äger. Stadskoncernen har en betydande inverkan på intressegrupperna bland annat genom verksamheten, ekonomin, personalledningen och upphandlingarna. Genom ägarstyrning främjas ansvarsfull verksamhet inom koncernsammanslutningar. Genom detta säkerställs att koncernsammanslutningarna beaktar ansvarsmål och klimatneutralitetsmålet i stadens strategi.

Att främja ansvarsfullhet i koncernsammanslutningarna innebär i första hand att bolagen måste identifiera vilka miljökonsekvenser deras verksamhet har samt agera på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Inom de sammanslutningsvisa ägarpolitiska riktlinjerna har varje bolag ett specifikt tema eller mål för ansvarsfullhet, som definierar vilka långsiktiga hållbarhetsmål som staden som ägare fastställer för bolagen. De största dotterbolagen har också utarbetat egna program för ansvarsfullhet, där de har identifierat de viktigastedelområdena för hållbarhet i sin verksamhet.

Vanda stads koncernsammanslutningar har en nyckelroll när det gäller att uppnå stadens klimatmål, såsom målet om koldioxidneutralitet. I de största dotterbolagens program för ansvarsfullhet ingår åtgärder som på ett övergripande sätt stöder Vanda stads hållbarhets- och klimatmål. Dessutom strävar de stadsägda fastighetsbolagen efter att förbättra energieffektiviteten, främja den

cirkulära ekonomin och resurskloket. Förutom miljötemat främjas hållbarhet inom dotterbolagen ur ett ekonomiskt och socialt perspektiv. I främjandet av ansvarsfullhet strävar man efter transparens. Det viktiga är att kunna mäta åtgärderna så att konsekvenserna av åtgärderna kan följas upp och utvärderas.

Dotterbolagens program för ansvarsfullhet baserar sig på Vanda stads hållbarhets- och klimatmål samt SDG-målen. Dessa mål styr bolagen att kontinuerligt förbättra sin verksamhet inom olika hållbarhetsområden, till exempel i att bekämpa klimatförändringen, minska ojämlikhet och konsumera på ett ansvarsfullt sätt. SDG-målen har beaktats i bolagens ägarpolitiska riktlinjer och används för att sätta upp årliga mål för bolagen.

Från 2025 kommer Vandakoncernens största bolag, Vanda Energi Ab, VAV-koncernen och Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, att omfattas av CSRD-rapporteringen, det vill säga EU:s direktiv om företagens hållbarhetsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive). VTK Kiinteistöt-koncernen kommer frivilligt att rapportera i enlighet med rapporteringsstandarderna från och med 2026. CSRD-rapporteringen kräver att företagen på ett heltäckande och transparent sätt rapporterar om sin hållbarhetsverksamhet, det vill säga påverkan på miljö, samhälle och förvaltningssätt. Syftet med rapporteringen är att bedöma om bolagens ansvarsåtgärder är förenliga med EU:s mål för hållbar utveckling. Syftet är att kunna övervaka och bedöma påverkan med hjälp av enhetliga kriterier. Den ger också information om hur bolagen genom sin verksamhet främjar SDG-målen.

Hållbara upphandlingar

I Vanda beaktas de olika aspekterna av hållbar utveckling i stor utsträckning vid upphandlingar. Hållbarhet är ett av Vanda stads värden, och hållbar utveckling har länge haft en betydande roll i Vandas strategi. En stor del av stadens budget går till upphandlingar, så det är viktigt att fundera över om varje upphandling främjar stadens värden och mål, eller om den motverkar dem. En stor del av stadens verksamhet och tjänster genomförs idag direkt eller indirekt genom upphandlingar. Stadens hållbara verksamhet kräver hållbara upphandlingar.

Flera internationella avtal, den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen, Samarbetsforumet för offentlig upphandling (Hankinta-Suomi) samt många av Vandas åtaganden och målen för samarbetsnätverk förutsätter också att hållbar utveckling beaktas vid upphandlingarna. Stadens egna åtaganden och färdplaner (såsom färdplanen för resursklokhet), program och anvisningar för upphandling kräver också att teman för hållbar utveckling beaktas vid upphandlingarna. Även skattebetalarna, medborgarna, förväntar sig att kommunerna och städerna ska vara ansvarsfulla. Detta har till exempel undersökts i en nyligen genomförd konsumentenkät: **Hur kan man med upphandlingar göra skillnad och varför lönar den sig? - Svanenmärket** (på finska). Enligt enkäten anser 75 procent av finländarna att kommunerna ska föregå med gott exempel med hållbara upphandlingar. Fler än två av tre anser att ekonomiska besparingar inte får ske på bekostnad av miljön eller de mänskliga rättigheterna. Förutom miljömässiga och sociala aspekter främjar upphandlingarna ekonomisk hållbarhet: vi kontrollerar alltid bolagens ekonomiska situation och strävar efter att förebygga grå ekonomi.

Cirkulär ekonomi vid upphandlingar

Förutom att ta hänsyn till hållbar utveckling vid upphandlingar av tjänster och nya varor är det viktigt att kritiskt bedöma upphandlingsbehoven och minska behovet av att skaffa nytt genom att satsa på cirkulär ekonomi.

Genom att främja cirkulär ekonomi vid upphandlingarna sparar man naturresurser och minskar utsläppen, och minskar därmed upphandlingarnas miljö- och klimatkonsekvenser. Man har strävat efter att öka cirkulär ekonomi vid stadens upphandlingar. Till exempel har avtalet för lösa möbler sedan 2024 gett möjlighet att köpa återvunna kontorsmöbler och offentliga möbler från en leverantör. Målet är att göra anskaffningen av återvunna möbler till ett enkelt, prisvärt och naturligt sätt att köpa möbler.

Vi vill säkerställa att stadens organisation och dess sammanslutningar främjar stadens hållbarhets- och koldioxidneutralitetsmål. Vi tar hänsyn till hållbar utveckling i våra upphandlingar.

Huvudstadsregionens återvinningscentral har utsetts till stadens avtalsleverantör, vilket innebär att man (med vissa begränsningar) kan köpa begagnade saker eller till exempel hobbymaterial från återvinningscentralen. Man kommer att använd till exempel kommunikation och utbildning för att uppmuntra till köp av begagnade saker istället för nya.

Cirkulär ekonomi inom upphandlingarna främjas också genom utbildningar i hållbara upphandlingar, bland annat genom att uppmuntra till olika sätt att använda saker på i stället för att köpa nya. Staden har till exempel saker för gemensam användning som man vill öka användningen av. Cirkulär ekonomi kan också främja socialt ansvar: Huvudstadsregionens Återvinningscentral anställer och utbildar till exempel långtidsarbetslösa, vilket ökar den sociala integrationen och minskar marginalisering.

Efter att den rehabiliterande arbetsverksamheten överfördes till välfärdsområdet i början av 2023, upphörde Vanda stads interna möbelåtervinning, som omfattade hela staden. Återvinning av möbler sker nu i mindre skala inom verksamhetsområdena och på stadens interna plattform. Verksamhetsområdet för fostran och lärande har också småskalig möbelreparation som en verkstadsaktivitet. Att utveckla återvinningen av möbler och lösöre skulle spara bespara kostnader och naturresurser samt stärka den cirkulära ekonomin. Återvinningen av möbler bör därför utvecklas på ett mer holistiskt sätt.

Vandas modell för bekämpning av arbetskraftsexploatering och människohandel

Vanda har i flera år arbetat för att bekämpa arbetskraftsexploatering och människohandel. Man har samarbetat med andra större städer och med Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI). Vandas modell för bekämpning av arbetskraftsexploatering och människohandel färdigställdes 2024. Modellen presenteras för verksamhetsområdena och särdragen i varje verksamhetsområde och riskerna för arbetskraftsexploatering och människohandel i deras upphandlingar kommer att diskuteras. Man informerar även hela personalen om modellen. Målet är att varje anställd vid Vanda stad känner till fenomenet och vet hur man ska agera om det förekommer misstankar om arbetskraftsexploatering eller människohandel. Affischer på städtjänstpersonalens arbetsplatser informerar om hur man får hjälp om man upplever att man själv eller en kollega är offer för exploatering på arbetsplatsen eller människohandel. Modellen omfattar inte bara utbildning och kommunikation, utan även utveckling av kontrollen av företag.

Jämställdhet och likabehandling främjas långsiktigt

Meija Tuominen har arbetat i mer än 20 år i olika förvaltnings- och utvecklingsuppdrag inom olika delar av förvaltningen i Vanda. För närvarande arbetar hon som förvaltningsexpert inom serviceområdet för kommunal demokrati.

Hur främjar du hållbar utveckling i ditt arbete?

Vi inom kommunala demokratin har många ansvarsområden som är nära kopplade till helheten Agenda 2030. Vi ansvarar bland annat för att organisera val, arbetet i de högsta beslutande organen, stadens säkerhet, dataskyddet och främjandet av jämställdhet och likabehandling för alla personer på stadsnivå. I synnerhet jämställdhet och likabehandling hör till mitt arbete. Referensramen för detta är de övergripande skyldigheterna enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män och enligt diskrimineringslagen att säkerställa icke-diskriminering och främja det i alla våra tjänster.

Är inte jämställdheten mellan könen redan mycket god i Finland och inom de kommunala tjänsterna? Detta gäller väl också likabehandlingen?

Det finns många länder och regioner i världen där exempelvis flickors och kvinnors mänskliga rättigheter för närvarande utsätts för

allvarliga angrepp och bakslag, och detta sker även i Europa. De mänskliga rättigheterna måste försvaras. Vi kan inte heller acceptera brister i jämställdhet eller likabehandling med hänvisning till att situationen är mycket värre någon annanstans. Vi har kvantitativa och kvalitativa forskningsresultat exempelvis om att det förekommer stark diskriminering på grund av etnisk tillhörighet i Finland. Diskriminering tar sig många uttryck, den är inte bara direkt rasism.

Vad innebär hållbarhet för dig?

Framför allt att vi borde lära oss att se på det vi gör och anpassa det ur flera perspektiv, för att uppnå miljömässig, social, ekonomisk och kulturell hållbarhet. För mig innebär hållbarhet även kontinuitet, det att vi kan bygga på en redan befintlig grund med långsiktiga mål. Dessutom bör jämlikhetsmålen Agenda 2030 (SDG5) främjas i sig, men också beaktas i arbetet med alla andra SDG-mål. Detta kallas för dubbelstrategi.

Vad är svårt i ditt arbete?

Många saker. Till exempel i arbetet med jämställdhet och likabehandling kvarstår gamla problem eller så ändrar de form, men samtidigt uppstår nya problem som skulle kräva att man grundligt sätter in sig i dem och uppmärksamhet från ledningen,

experter och olika aktörer. Det handlar för närvarande bland annat om icke-diskriminering inom artificiell intelligens, olika former av människohandel och ”nya” former av våld mot kvinnor. På ett personligt plan är ett stort problem omsättningen av kollegor, vilket innebär att jag alltför ofta måste börja om med allt arbete igen nästan från början inom någon tjänst.

Och vad ger dig krafter i ditt arbete?

Jag har haft nöjet att ha ett nära och bra samarbete med många slags begåvade människor inom vår organisation, nationellt och internationellt. Och även om ämnena är allvarliga har vi en liknande humor och en önskan om att stödja och hjälpa varandra.

ETT VANDA SOM STÄRKER VÄLFÄRDEN

Övergripande mål:

ETT VANDA SOM STÄRKER VÄLFÄRDEN

Stadens arbete för att främja välfärd och hälsa leds och samordnas under strategitemat Ett Vanda som stärker välfärden. Det praktiska välfärdsarbetet bedrivs i hela organisationen och omfattar idrott, lärande, integration, kultur och ungdomstjänster.

Helheten för främjandet av välfärden har utmanats av välfärdsområdesreformen, som trädde i kraft i början av 2023 och som innebar att ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna samt räddningsväsendet överfördes från Vanda stad till välfärdsområdet Vanda och Kervo. Under de senaste åren har samarbetet byggts upp i den nya situationen, med särskilt fokus på arbetsfördelningen och hur kontaktytorna fungerar. Ledning genom information och informationsgången inom och mellan organisationerna är också en viktig utvecklingspunkt.

Under de senaste åren har bekymren vad gäller välfärden i Vanda bland annat varit antalet NEET-unga (unga utan varken arbets- eller studieplats), ångest och psykiskt välbefinnande bland barn och unga, levnadsvanorna bland personer i arbetsför ålder samt utmaningar relaterade till säkerhet och trygghetskänsla. (Länk: [välfärdsberättelsen](#), [välfärdsplanen](#), på finska)

På nationell nivå har Vanda en ung och mångsidig befolkning. Cirka 27 procent av Vandaborna har ett annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Antalet barn och unga väntas öka ytterligare under de kommande åren. Ur detta perspektiv är Vandas

främsta utmaning att ta hand om barns och ungas välbefinnande och att tillhandahålla tillräckliga tjänster för unga och invånare med främmande språk som modersmål. Till exempel finns det utmaningar när det gäller tillgången på platser inom småbarnspedagogiken, och den fortsatta bristen på arbetskraft utgör en utmaning för undervisningen och småbarnspedagogiken.

Välfärdsolyftorna mellan unga ökar, vilket hänförs sig både till föräldrarnas socioekonomiska ställning och till den regionala segregationen. Ungdomsbrottsligheten och våldet har ökat. Ångesten bland flickor har fortsatt att öka, vilket är en utmaning i hela Finland.

För äldre och särskilda grupper, som personer med funktionsnedsättning, är det viktigt att samarbetet med välfärdsområdet fungerar smidigt, eftersom ansvaret för att ordna tjänsterna för dessa grupper har överförts till välfärdsområdena. Utan ett effektivt samarbete finns det risk för att det uppstår luckor i tillhandahållandet av tjänster.

Cirka 27% av befolkningen i Vanda talar ett annat språk än finska, svenska eller samiska som modersmål.

Vandaborna värdesätter den lokala naturen och delaktighet

Dialogerna under jubileumsåret för Hemma i Vanda, som ordnades 2024, gav en heltäckande bild av Vandabornas vardag och liv. Sammanlagt deltog tusentals invånare från olika språk- och åldersgrupper i dialogerna. Cirka 200 personer deltog i de finskspråkiga diskussionerna, medan 88 personer deltog i de flerspråkiga dialogerna som anordnades av organisationer. Diskussionerna ordnades på somaliska, arabiska, ryska, estniska, engelska och albanska. Intervjuerna med personer som rehabiliteras från missbruksproblem, äldre personer och personer med romsk bakgrund omfattade 76 deltagare. I dialogerna för barn, ungdomar och vårdnadshavare i Täydellinen kaupunki – Kestävän tulevaisuuden Vantaa-dialogerna (Den perfekta staden – Vanda för en hållbar framtid) deltog 3 749 personer och de hölls på finska, svenska och engelska.

Även om Vanda har en mycket ung befolkning jämfört med övriga Finland är barn och unga tysta grupper med tanke på delaktighet, och deras röster hörs kanske inte tillräckligt i stadens beslutsfattande. Den perfekta staden-dialogerna gav barn och unga möjlighet att delta i utvecklingen av staden i en trygg miljö (i ett klassrum, en daghemsgrupp eller en hobbygrupp). På så sätt samlades värdefull information in från tusentals deltagare.

Syftet med jubileumsårets alla dialoger var att ta reda på vad det innebär för invånarna att vara från Vanda och att bo i Vanda. Teman för diskussionerna var Vandas styrkor, utvecklingsbehov och invånarnas förhoppningar om framtiden.

Deltagarna lyfte fram Vandas styrkor, särskilt dess mångkulturalism, gemenskapskänsla och närhet till naturen. Aktivitet inom gemenskap ansågs vara värdefullt, och regionala evenemang och mötesplatser med låg tröskel upplevdes vara viktiga. De stärker känslan av gemenskap, vilket i sin tur ökar känslan av välbefinnande och trygghet. En annan fråga som kom upp i diskussionerna var prisnivån på bostäder, som är lägre i Vanda än i resten av huvudstadsregionen.

Teman som rörde säkerhet, välbefinnande och tjänster identifierades som utvecklingsområden. I synnerhet är drogmissbruk, ungas marginalisering och oroligheter på offentliga platser, till exempel i bostadsområden, något som oroar stadens invånare. Man konstaterade att det särskilt bland äldre och invandrare finns utmaningar också när det gäller användningen av digitala tjänster. Kommunikation på flera språk och klarspråk sågs som ett viktigt sätt att förbättra tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster och stödja integrationen. Av alla diskussioner på de olika språken framkom att tillgången till språkutbildning och det allmänna förtroendet för offentliga aktörer var områden som kunde utvecklas.

I diskussionerna lyftes ungas önskemål om mötesplatser med låg tröskel och ledd verksamhet fram. Skolornas och ungdomsgårdarnas roll lyftes fram som ett viktigt stödnätverk, men man ville förbättra hobbymöjligheternas tillgänglighet. Invånarna i Vanda värdesätter den lokala naturen och grönområdena, och att bevara dem inom den allt tätare stadsbyggnaden ansågs vara mycket viktigt. Samtidigt ville man främja återvinningen och miljömedvetenheten. Den lokala stoltheten och historien upplevdes som en viktig del av identiteten. Man önskade tillgänglig information om Vandas historia till unga för att främja gemenskapen och integrationen.

Gemensamt bord minskar hungern och matsvinnet

Delaktighet och gemenskap är centrala frågor för välbefinnandet, och de kan kopplas till mer omfattande mål för hållbar utveckling, såsom att minska fattigdomen och hungern samt bekämpa klimatförändringen. Dessa perspektiv förenas i verksamheten Gemensamt bord, där livsmedelssäkerhet kopplas samman med en minskning av matsvinnet och gemensam verksamhet. I Finland står matkonsumtionen för cirka 20–25 procent av en individs klimatpåverkan. Årligen uppstår cirka 650 miljoner kilo livsmedelsavfall i Finland, varav ungefär hälften utgörs av matsvinnet. Gemensamt bord kämpar mot detta problem genom att donera matsvinn till dem som behöver det och samtidigt erbjuda sysselsättningsmöjligheter för långtidsarbetslösa och frivilliga.

Gemensamt bord är en verksamhetsmodell som har utvecklats i Vanda, där samarbetet mellan staden, församlingarna, den tredje sektorn och läroanstalterna fokuserar på att utnyttja matsvinn och dela ut mathjälp. Nätverket består av fler än 60 aktiva donatorer av matsvinn, såsom grossister, butiker och livsmedelsfabriker, samt fler än 90 organisationer och invånarlokaliteter som på olika sätt delar ut mat. Verksamheten omfattar även lutherska församlingar och andra kyrkliga aktörer. Mathjälpen når varje vecka cirka 5 500 personer, varav de flesta är mindre bemedlade äldre, särskilt kvinnor.

I verksamhetens kärna finns den svinnterminal som Vanda stad har grundat, genom vilken den mängd matsvinn som har passerat har varierat under de senaste åren. År 2023 var ett rekordår för verksamheten Gemensamt bord: över 750 000 kilo mat delades ut, vilket motsvarar cirka 15 000 kilo per vecka. Även om 2024 var något

mer måttligt (680 000 kg) när det gäller mängden donerad mat, fortsätter antalet personer som behöver mathjälp att öka. Detta beror bland annat på den stigande arbetslösheten och åtstramningen av socialbidragen.

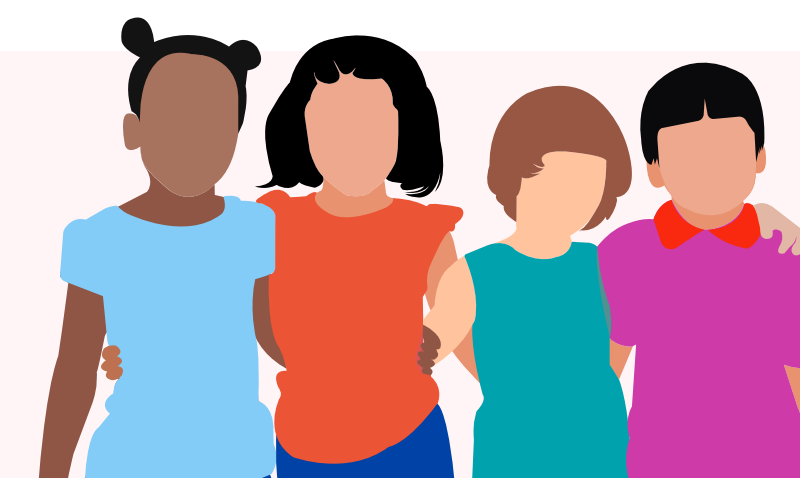
År 2024 startade Gemensamt bord ett nytt pilotprojekt där man utnyttjade linjesvinnet för mathjälpen i samarbete med fem läroanstalter och 11 aktörer som delar ut mat. Detta var ett viktigt steg i användningen av matsvinn, eftersom cirka 37 miljoner portioner mat inom matjänsterna i huvudstadsregionen kastas bort varje år.

Vanda är en barnvänlig kommun

UNICEF beviljade i början av 2024 Vanda utmärkelsen Barnvänlig kommun som ett erkännande för de bestående förändringar som förbättrar genomförandet av barnets rättigheter samt barn och ungas välbefinnande. Syftet med modellen är att säkerställa barns rättigheter och en bra barndom, särskilt för barn i utsatta situationer. Vanda fortsätter att utveckla barnvänligheten med hjälp av en handlingsplan, och den nya planen godkändes i augusti 2024.

Barnvänlig kommun -modellen baseras på FN:s konvention om barnets rättigheter, som betonar icke-diskriminering, barnets bästa prioriterat, rätten att växa upp och utvecklas samt barnets rätt att få sin röst hörd. Vanda strävar efter att stärka dessa principer i all sin verksamhet. Utmärkelsen gäller i två år, och Vanda förbinder sig att fortsätta sitt långsiktiga arbete för att främja barns rättigheter.

Gemensamt bord har ett intensivt samarbete med lokala företag, samtidigt som det stärker företagens miljöansvar och sociala ansvar. Nätverket hämtar matsvinn från fler än 60 företag i Vanda. På det här sättet förebygger staden onödigt svinn och ger företag möjlighet att stödja lokala samfund och människor i utsatta situationer.

Inom ramen för modellen för barnvänlig kommun har Vanda utvecklat förebyggande åtgärder mot trakasserier och våld som barn och unga upplever, infört principer för tryggare rum och engagerat hela personalen i utbildning om barnets rättigheter. Barn och unga har medverkat aktivt i utvecklingsarbetet. Under den nya verksamhetsperioden ligger tyngdpunkterna bland annat på att främja delaktigheten för barn som är i en utsatt ställning, säkerställa att barn och unga får information om sina rättigheter och stödja arbetet mot mobbning. Dessutom kommer det under denna verksamhetsperiod att skapas en modell för bedömning av konsekvenserna för barn, så att staden i fortsättningen mer systematiskt beaktar konsekvenserna av olika beslut för barn och unga.

TEPPO-modellen inom den grundläggande utbildningen erbjuder möjligheter till inlärnin g i arbetet

TEPPO innebär flexibel arbetslivsinriktad grundläggande utbildning för elever i årskurserna 8–9. TEPPO är en innovation från Vanda där TEPPO-elevernas studier växlar mellan perioder med inlärnin g i arbetet på arbetsplatser och undervisning i skolan. Det sammanlagda antalet perioder med inlärnin g i arbetet är cirka 5–7 veckor under skolåret. Under perioden med inlärnin g i arbetet lär sig eleven om arbetslivet eller bekantar sig med studier på gymnasiet eller inom yrkesutbildningen. Under resten av tiden studerar TEPPO-eleven i sin egen närskola i sin egen klass och genomför grundskolan normalt enligt läroplanen. Inom den arbetslivsinriktade undervisningen följs läroplanen för den grundläggande utbildningen i Vanda. I Vanda kan man ansöka om att bli TEPPO-elev vid alla högstadieskolor. Varje år finns det fler än 500 TEPPO-elever i Vanda.

Målet med TEPPO-studierna är att stödja de unga att identifiera sina egna styrkor, motivation, handlingskraft och förmåga att fatta beslut. Unga lär sig färdigheter för arbetslivet och får kunskap om arbetslivet, karriärplaneringsfärdigheter samt erfarenheter av olika yrken, arbetsplatser och utbildningsmöjligheter. TEPPO-eleven kan också delta i introduktionsveckan för utbildning på andra stadiet under sin period med inlärnin g i arbetet. Du kan bekanta dig med studierna vid en gymnasieskola i Vanda, yrkesskolan Varia eller Mercuria.

Varje TEPPO-elev får effektiviserad elevhandledning och deltar i det valfria TEPPO-ämnet som leds av elevhandledaren. Elevhandledningen stöder den unga i att hitta en lämplig plats för fortsatta studier. Dessutom utvecklas den ungas färdigheter för fortsatta studier och självkännedom.

TEPPO passar för alla elever oavsett om eleven efter grundskolan har som mål att övergå till yrkesstudier eller gymnasiestudier, eller om hens framtidsplaner fortfarande är oklara. Arbetslivsinriktningen kan också fungera som en form av stöd, till exempel ur perspektivet för integration i Finland och att lära sig det finska språket. Eleven kan också få mångsidighet och extra utmaning i sina studier genom TEPPO-studierna.

Vandas TEPPO-modell har väckt intresse på nationell nivå. Verksamheten har expanderat utan att den har reglerats på nationell nivå, och av den anledningen varierar de lokala genomförandemetoderna. De största städerna som har TEPPO-verksamhet är Helsingfors och Esbo, men verksamheten finns även i mindre kommuner, som Pyttis. Utbildnings- och kulturministeriet har ansett att TEPPO är en pedagogiskt motiverad och flexibel lösning för sådana elever inom den grundläggande utbildningen för vilka den vanliga läroplansbaserade undervisningen inte är det bästa alternativet. Av den här anledningen kommer Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) att ändras och kompletteras när det gäller arbetslivsinriktad grundläggande utbildning. Utbildningsstyrelsen styr detta arbete och förändringarna träder i kraft 1.8.2026.

År 2024 erkändes Vanda av UNICEF som en barnvänlig kommun, tack vare vårt arbete för att främja barnets rättigheter och barns och ungas välbefinnande.

Främjande av välfärd sker genom samarbete

Suvi Korhonen, expert på främjande av välfärd, vad ingår i ditt arbete?

Jag ansvarar för kommunens lagstadgade välfärdsrapportering och -plan. Vi rapporterar årligen till fullmäktige om invånarnas välfärd och hälsa i välfärdsrapporten och en gång per fullmäktigeperiod i den omfattande välfärdsberättelsen. Varje fullmäktigeperiod utarbetas också en välfärdsplan. Utöver detta bygger jag samarbete med välfärdsområdet i olika arbetsgrupper samt i förhandlingarna om främjandet av välfärd och hälsa. Dessutom har jag mycket annat på mitt skrivbord, såsom utarbetandet av ett funktionshinderpolitiskt program, strategisk utveckling av arbetet med att främja välfärd och hälsa samt utvecklingen av ledning genom information.

Med vem och hur samarbetar du?

Välfärden och hälsan främjas inom kommunens samtliga tjänster, vilket innebär att uppgiften är på stadsnivå. Jag samarbetar med samtliga verksamhetsområden inom staden. Jag samarbetar mycket med välfärdsområdet och samtidigt också med Kervo stad. Det exceptionellt låga antalet kommuner inom vårt välfärdsområde

möjliggör personliga kontakter. Andra viktiga samarbetsparter är andra som arbetar med samordningen av främjandet av välfärd och hälsa i Nyland samt inom nationella nätverk. Även organisationer och HNS ingår i mitt samarbetsnätverk. Samarbetet med olika aktörer innebär att sammanställa välfärdsrapporter och -planer, olika arbetsgrupper och informationsdelning.

Vad är utmanande i ditt arbete?

Jag ser som en stor utmaning hur invånarnas smidiga tjänster och servicehandledning kommer att upprätthållas efter välfärdsområdesreformen. Kommuninvånaren vet ofta inte vem som producerar tjänsten – hen vill bara att tjänsterna ska vara smidiga. Vi fortsätter vårt intensiva samarbete med välfärdsområdet för att undvika att det uppstår luckor. En egen utmaning i mitt arbete är, sett ur ett brett perspektiv, att allt arbete inom kommunen kan klassificeras som arbete för att främja välfärd och hälsa. Detta är både något positivt och en utmaning, eftersom vi måste hitta de mest väsentliga åtgärderna som verkligen kan påverka invånarnas välfärd och hälsa.

Vilken positiv nyhet har du senast hört om välfärden för invånarna i Vanda?

Jag är glad över att Vanda satsar på arbetet mot mobbning genom utbildningar och dialoger. Etableringen av kostnadsfritt främjande av person-

lig hälsa som en tjänst är också en positiv nyhet, och man har uppnått goda resultat. Dessutom är jag stolt över att vi har en egen kulturproducent som fokuserar på kulturellt arbete bland äldre, och planerar och genomför evenemang och aktiviteter för äldre. Utöver detta gläder det mig som aktiv inom klarspråk att användningen av klarspråk har ökat i Vandas kommunikation!

ETT SOCIALT HÅLLBART VANDA

Övergripande
mål:

1 INGEN FATTIGDOM 	2 INGEN HUNGER 	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN
5 JÄMSTÄLLDHET 	13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA 	16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN 	17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP 		

ETT SOCIALT HÅLLBART VANDA

Under temat Ett socialt hållbart Vanda fokuserar man särskilt på tematiken kring regional segregation. Detta är en viktig strategisk prioritering för Vanda, och man vill ta itu med segregationsutvecklingen och dess negativa konsekvenser i god tid. Handlingsprogrammet för positiv särbehandling (MEK), som har genomförts under strategiperioden 2021–2025 är ett centralt program som styr temat Ett socialt hållbart Vanda och genomför strategin. Från och med 2025 har en ny tväradministrativ handlingsplan för att förebygga segregation inrättats i Vanda, som fortsätter att utveckla det tväradministrativa samarbetet kring detta utmanande ämnesområde.

Ojämligheten har ökat i Vanda sedan 2015. De senaste årens kriser, såsom COVID-19-pandemin, inflationen och ökningen av levnadskostnaderna samt den ekonomiska recessionen, har särskilt påverkat välfärden hos barn, unga och unga vuxna samt barnfamiljer. Ojämligheten har fortsatt att öka även under åren 2022–2024.

Den regionala segregationen har stärkts i huvudstadsregionen redan under flera årtionden, men i Vanda har utvecklingen varit förhållandevis långsam. I Vanda har situationen för segregation på stadsnivå inte förändrats nämnvärt de senaste åren, men utsattheten har förstärkts kraftigt, särskilt i vissa stadsdelar. Differenteringen mellan områden med höghus och egnahemshus har förstärkts under de senaste två årtiondena.

De nuvarande förändringarna i verksamhetsmiljön ökar segregationen och ojämlikheten. Viktiga faktorer är till exempel de nedskärningar som den Finlands regering har gjort i bostadsbidraget och förmånerna samt avskaffandet av förortsprogrammet.

Å andra sidan är beslut som motverkar segregationen också möjliga på lokal nivå, och till exempel genom planeringen av Vandaspåran och förbättringen av hållplatsområdena strävar man efter att styra utvecklingen i en bättre riktning.

Planeringen av nya bostadsområden och storleken på bostäderna har betydelse för vart människor flyttar och var de har möjlighet att bo. Därför kan reglering av bostädernas storlek påverka segregationsutvecklingen, och i Vanda har det gjorts förändringar i denna reglering. Andelen ettor har minskat och den genomsnittliga storleken på bostäderna har ökat sedan 2021.

Att stävja regional ojämlikhet i Vanda

Strategitemat Ett socialt hållbart Vanda genomförs genom handlingsprogrammet för positiv särbehandling (MEK), som omfattar en stor mängd åtgärder och olika projekt. Programmet har fortsatt att bygga en ny typ av samarbetskultur, genom vilken systemiska och komplexa utmaningar som segregation kan lösas. En del av verk-

Att förhindra segregation och förbättra invånarnas känsla av trygghet och säkerhet är viktiga teman även under de kommande åren.

samheten har varit att bygga upp ett segregationsnätverk. I det för alla öppna nätverket har stadens anställda som är intresserade av segregationstemat fått möjlighet att samarbeta över sektorsgränser, dela tankar och komma med idéer för något nytt. Segregationsnätverket har bland annat organiserat strategiworkshoppar där man har diskuterat stadens nästa strategiperiod och nödvändiga tyngdpunkter tillsammans.

De främsta punkterna i strategitemat Ett socialt hållbart Vanda var ledning genom information, barncentrerad investeringsstrategi, välfärd genom utbildning, sysselsättning och hälsa samt blomstrande stadskärnor. Under dessa punkter genomfördes ett flertal åtgärder, som man kan läsa mer om på Vanda stads webbplats: **Handlingsprogrammet för positiv särbehandling (MEK) | Vanda** [på finska].

Med säkerhetsenkäten kartlades upplevd säkerhet

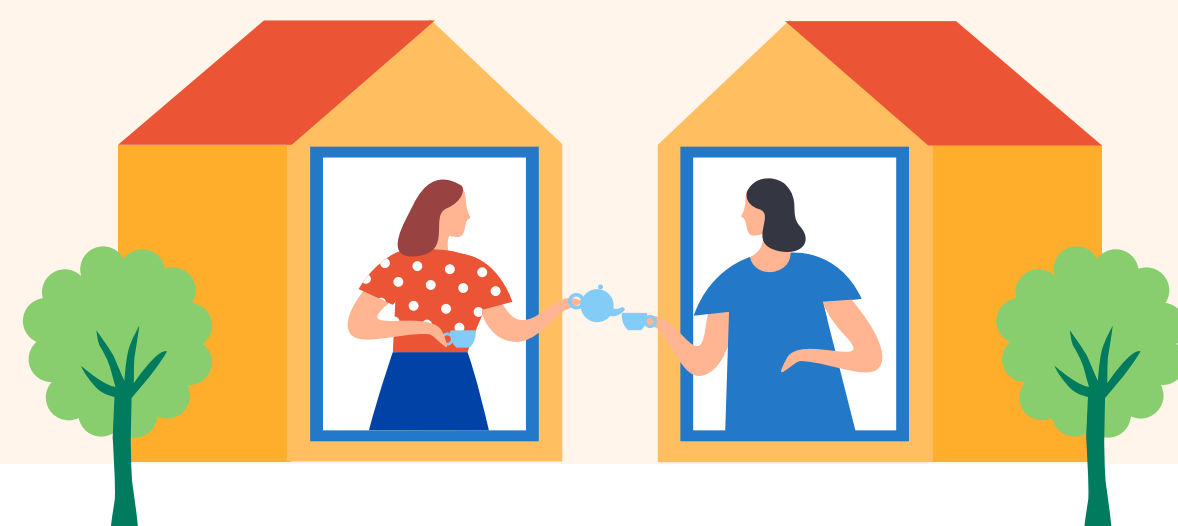
I oktober 2024 genomfördes en säkerhetsenkät i Vanda, vars syfte var att ta reda på invånarnas uppfattning om Vandas säkerhet och kartlägga relaterade hot. Enkäten besvarades av 1 683 Vandabor (63 % kvinnor, 36 % män, 1 % av annat kön).

Säkerhetskänslan kartlades både i respondentens grannskap, bostadsområde och hela staden. Närheten till bekanta grannar och lokal service skapar en känsla av trygghet, och det egna grannskapet upplevdes som betydligt säkrare än det egna bostadsområdet eller hela staden. Hela staden upplevdes som säker eller ganska säker av 21 procent av respondenterna, medan 71 procent av respondenterna ansåg att deras eget grannskap var säkert.

Respondenterna oroades mest över ungdomsbrottslighet, missbruk, oordning, mängden polisövervakning och marginalisering. Av enkäten framgick särskilt regionala skillnader i känslan av säkerhet. De säkraste områdena ansågs vara Aviapolis och Håkansböle, medan känslor av otrygghet var vanligare i Kivistö och Myrbacka. Till exempel i Kivistö rapporterade 40 procent av respondenterna att de hade upplevt verbala trakasserier under det senaste året, medan motsvarande siffra i Aviapolis var 15 procent.

Rädslan för att bli utsatt för brott har förblivit stabil: år 2021 var den 18 procent och nu 14 procent. Mellan områdena fanns det också skillnader i hur vanligt det var att bli utsatt för brott samt i oron över att bli offer för brott. Typiska platser som upplevs som farliga är tågstationer eller omgivningen runt dem samt områdena runt köpcentrumen. Av respondenterna upplevde 54 procent att säkerhetssituationen hade förändrats under det senaste året. Som orsak till förändringen i säkerhetsläget nämnde respondenterna våldsamhet, som uppfattades ha ökat och blivit allvarigare. Brottens förövare och offer är allt oftare unga, och det man oroar sig för är att unga organiserar sig i gäng. Det rapporterades också att den ökade användningen av droger orsakar problem. Allmän orolighet och ökad psykisk ohälsa orsakar oro och en sämre känsla av säkerhet.

I enkäten frågades det också om sätt att förbättra känslan av säkerhet. Absolut viktigast ansågs vara att öka polisens övervakning, och särskilt i områden som upplevdes som osäkra ansågs polisens synliga närvaro vara en viktig åtgärd. Även en ökning av fritidsmöjligheter för unga ansågs vara ett betydande sätt att förbättra säkerheten och förebygga störande beteende. En förbättring av boendemiljön och trafiksäkerheten samt åtgärder med anknytning till drogmissbruk togs också upp i svaren.

VAV-koncernen erbjuder bostäder till rimliga priser och bromsar segregation

VAV-koncernens primära syfte är att stödja Vanda stads bostadspolitiska mål. Vanda stad äger helt VAV-koncernen som består av moderbolaget VAV Yhtymä Oy och tre dotterbolag: VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy och VAV Hoiva-asunnot Oy. VAV äger och förvaltar hyresbostäder och låter bygga nya bostäder för att tillgodose Vandabornas växande behov. Cirka 19 000 invånare i Vanda bor i VAV-bostäder. Det innebär att nästan var tionde Vandabo bor i en VAV-bostad.

VAV-koncernens särskilda ansvar är att erbjuda bostäder till rimliga priser för låg- och medelinkomsttagare i Vanda. Dessutom spelar VAV-koncernen en viktig roll i förebyggandet av bostadslösheten i Vanda. VAV stöder också genomförandet av stadens strategi för att förhindra segregationsutvecklingen. VAV bromsar segregationen bland annat genom en mångsidig bostadsfördelning, professionellt val av hyresgäster och bostädernas läge. VAV erbjuder bostäder i många olika storlekar, upp till familjebostäder. Vid urvalet av hyresgäster tas hänsyn till den sökandes bostadsbehov, inkomster, husens boendestruktur och bostadsområdenas sociala balans. Dessutom ger VAV stöd vid boendeproblem av disponenter och boenderådgivare.

VAV utvecklar och underhåller det befintliga fastighetsbeståndet samt hållbar nybyggnation med låga utsläpp. VAV möjliggör och uppmuntrar också sina intressenter, såsom sina invånare, till mer hållbart boende. I VAV-koncernens affärsverksamhet framhävs klimatsmart, hållbar och energieffektiv renovering, främjande av naturpositivitet och ett ansvarsfullt nätverk av servicepartners. VAV strävar efter att vara kolneutralt 2030.

Vandas åtgärder för att öka valdeltagandet

Valdeltagandet i Vanda, särskilt i kommunalvalet och välfärdsområdesvalet, har länge varit oroväckande lågt jämfört med andra stora städer. Det finns också områdesvisa skillnader i valdeltagandet inom staden. Inför kommunal- och välfärdsområdesvalet våren 2025 kommer staden att fortsätta att höja valdeltagandet genom att göra det så enkelt som möjligt att rösta och sträva efter att med sin kommunikation nå ut till grupper som inte har varit aktiva väljare.

Valbussen är en av de viktigaste förnyelserna och testas nu för första gången som ett pilotprojekt. Den tillgängliga biblioteksbiblen fungerar som en mobil vallokal och turnerar runt på 45 olika platser i Vanda. Bussen stannar framför allt i områden där valdeltagandet traditionellt sett har varit lågt. Den kommer också att köra runt till läroanstalter och bidra till att stärka demokrati-fostran. Att nå ut till mer avlägsna områden är en viktig del av valbussens rutt, för att göra det enkelt för så många som möjligt att rösta.

I februari ordnas en valmässa, som syftar till att ge information om beslutsfattande, val och demokrati på ett roligt och interaktivt sätt. Evenemanget kommer särskilt att fokusera på tysta grupper, såsom personer med invandrarbakgrund och unga. Mässan kommer att ge stadens invånare praktisk information om hur de kan påverka beslutsfattandet genom att rösta.

Vanda kommunicerar i flera olika kanaler och på flera språk. Stadens webbplats, i informationsmaterial och infoskärmar finns tydlig information om valen och röstningen. Dessutom genomförs den omfattande marknadsföringskampanjen Värna din vardag, använd din röst!, som syns i utomhusreklam, tidningar och sociala medier. Kampanjen i sociala medier kommer framför allt att riktas till unga väljare. Kampanjens teman handlar om vardagstjänster som dagvård, hobbymöjligheter, säkerhet och trafik.

Det viktigaste valmaterialet finns på finska, svenska och engelska, och en del av innehållet finns också översatt till de fem mest pratade språken: ryska, estniska, arabiska, albanska och somaliska. Valvideor har också producerats på flera språk, där olika personer talar om hur viktigt det är att rösta utifrån sina perspektiv. Videorna syftar till att sänka tröskeln för att delta i valen och öka medvetenheten i samhället om att det är viktigt att rösta.

Utöver verksamheten under valkampanjen är det viktigt att påverka valdeltagandet bland kommuninvånarna under tiden mellan valen. Särskilt när det gäller de tysta grupperna görs en bredare insats för att uppmuntra invånarna att delta och påverka, till exempel genom att anordna diskussioner om ämnen som är intressanta för invånarna. Jubileumsdialogerna som ordnades 2024 beskrivs i föregående kapitel i denna rapport.

Samarbete och långsiktiga åtgärder behövs för att förebygga segregation

Som en fortsättning på det tidigare Handlingsprogrammet för positiv särbehandling (MEK) har ett nytt åtgärdsprogram för att förebygga segregation utarbetats i Vanda och inletts 2025.

Programledare Hannu Rusama, varför ville man utarbeta ett nytt program för förebyggande av segregation?

Handlingsprogrammet grundades för att man konstaterade att många allvarliga samhällsproblem, såsom ungdomsbrottslighet och de utmaningar som NEET-unga (unga som varken studerar, arbetar eller har praktik) står inför, koncentreras till vissa bostadsområden. Samma områden återspeglas också i andra indikatorer som mäter segregation. Detta väckte frågan om huruvida problem kan lösas enskilt eller om det behövs ett mer omfattande och heltäckande synsätt för att stödja byggandet av ett hållbart och jämlikt samhälle.

Vilka är de viktigaste elementen i handlingsprogrammet?

Handlingsprogrammet är uppbyggt kring fyra viktiga delar: data, kvalitativ kunskap och förståelse, åtgärder och finansiering.

Staden har även cirka ett hundra mätare och index med anknytning till segregation. För att arbetet ska vara målinriktat och tydligt måste data struktureras och prioriteras. Särskilt viktiga är indikatorerna för trygghet, sysselsättning och barns och ungas välbefinnande. Syftet är att skapa dataspår som gör det möjligt att förstå vilka frågor man strävar efter att påverka inom det tidiga förebyggande arbetet och å andra sidan vilka förändringar man försöker åstadkomma när problemen redan har uppstått.

Data räcker inte ensamt, utan de kompletteras med kvalitativa data som samlas in om stadsdelarna. Dessa data fås från områdets såväl invånare som arbetstagare. Varje stadsdel har sina egna särdrag som inte kan identifieras enbart utifrån numeriska data.

Åtgärderna består av både befintliga och nya metoder. Eftersom resurserna är begränsade kan lösningen inte alltid vara att lägga till nya funktioner, utan det är viktigare att rikta arbetet på rätt sätt. Även samarbetet mellan olika förvaltningsområden och tjänster behöver utvecklas, och detta kan kräva en regional ledningsmodell.

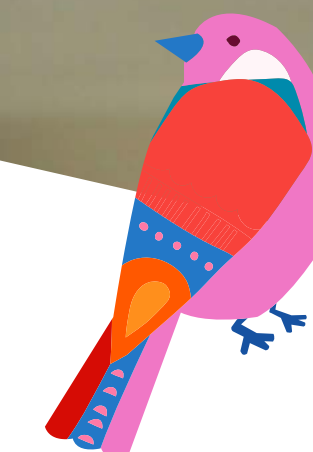
Staden kan inte ensam stå för alla kostnader för förebyggande av segregation. Ibland kan det också vara lättare att rikta finansiering till organisationers eller andra externa aktörers arbete än att öka stadens egen verksamhet. Därför är samarbetet med olika instanser och finansiärer centralt.

Vilka utmaningar har observerats i genomförandet av programmet?

Den största utmaningen är den ständiga brådskan. Genomförande av stora förändringar kräver aktivt samarbete mellan olika aktörer, men i stora organisationer kan det vara svårt att anpassa tidsplanerna. Det behövs också tid för gemensamt tänkande, vilket ibland kan vara mycket utmanande att planera. Dessutom är problemen när det gäller segregation omfattande, vilket gör det utmanande att avgränsa målen.

Vilka är de viktigaste målen i handlingsprogrammet?

Handlingsprogrammet har planerats för två år, men det är inte realistiskt att lösa djupt rotade samhällsliga problem på så kort tid. Det viktigaste målet är att fastställa en riktning som möjliggör framgångar på lång sikt. För att handlingsprogrammet ska lyckas krävs ett övergripande tillvägagångssätt där förebyggande, åtgärder i rätt tid och ett omfattande samarbete förenas i ett långsiktigt arbete för att minska segregationen.

ETT EKOLOGISKT HÅLLBART VANDA

Övergripande
mål:

ETT EKOLOGISKT HÅLLBART VANDA

Vanda arbetar långsiktigt för att främja stadens ekologiska hållbarhet. Staden har i sin strategi satt som mål att vara klimatneutral 2030 och att ta hand om den biologiska mångfalden i den växande staden. Ekologisk hållbarhet och miljöansvar i staden främjas av en färdplan för resurskloket, vars mål konkretiseras i åtgärder i Miljövakten. Åtgärdernas och miljöarbetets framsteg i staden följs upp genom den årliga miljöansvarsrapporten.

Färdplanen för resurskloket lever i tiden och strävar efter att möta de ständigt växande och mer komplexa miljöutmaningarna, samtidigt som den säkerställer att staden uppfyller de nationella och internationella åtaganden som den har anslutit sig till. Vanda har rankats som en av de 119 ledande klimatstäderna i världen. Listan upprätthålls av den ideella miljöorganisationen CDP.

Du kan bekanta dig med och miljöansvarsrapporten (på finska) på webbplatsen [Ilmastotyö Vantaalla | Vantaa](#)

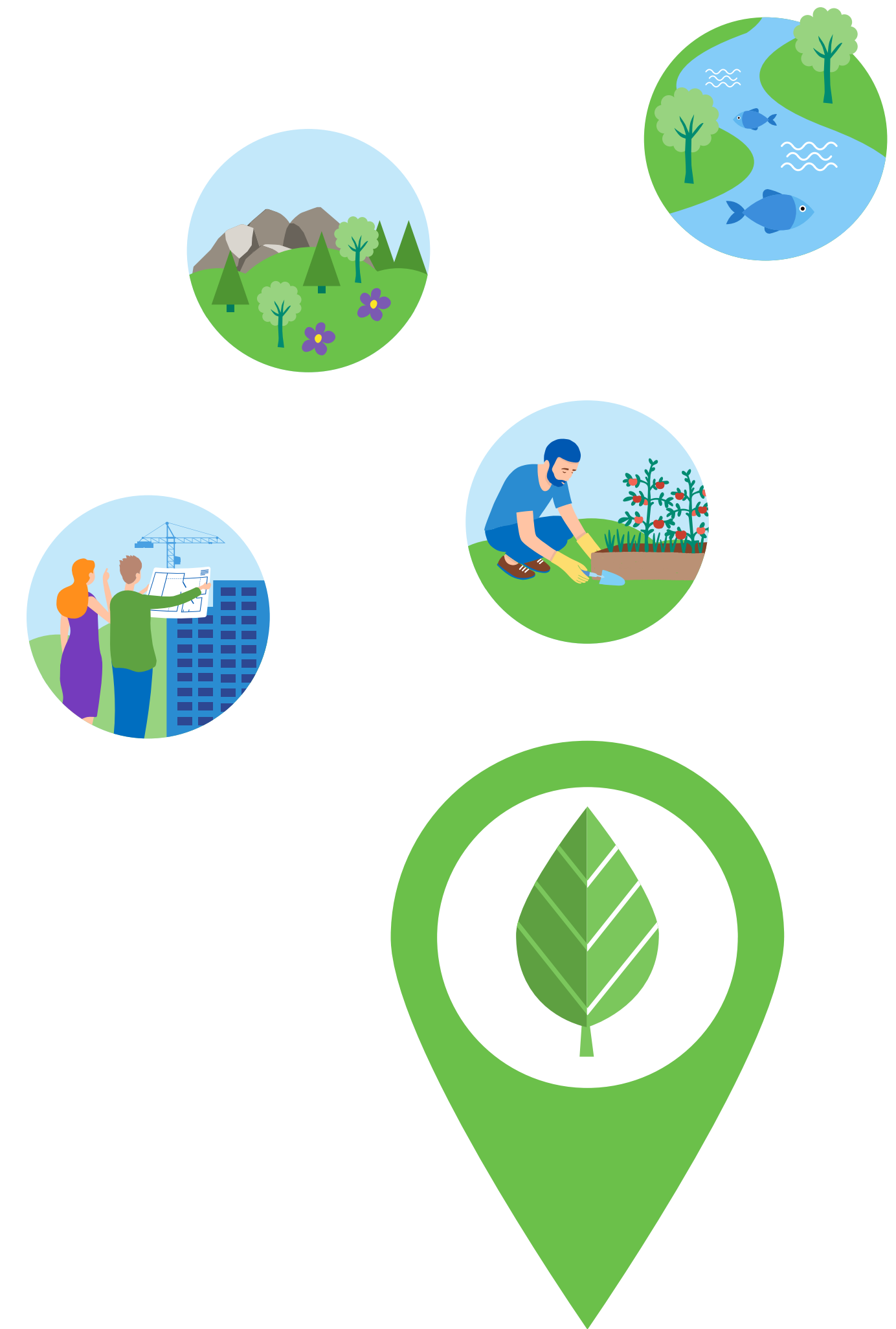
Miljöutmaningarna ökar

Klimatförändringen fortskrider och i Norden har klimatet blivit varmare betydligt snabbare än det globala genomsnittet. Enligt undersökningar väntas fler extrema väderfenomen i Finland. I södra Finland blir somrarna allt varmare och de varma perioderna allt längre. Konsekvenserna av klimatförändringen är många och sträcker sig över hela världen. Denna förändring kommer att få negativa konsekvenser för ekosystem och ekonomiska sektorer samt på människors välfärd och hälsa. Byggnader och annan infrastruktur kommer också att sättas på prov.

Anpassning till det föränderliga klimatet

Med anpassning till klimatförändringen avses olika sätt att förbereda sig för och förebygga konsekvenserna av klimatförändringen och minska samhällets och miljöns sårbarhet för den. Planeringen av anpassningen börjar med att identifiera klimatrisker och bedöma sårbarheter. En studie av nuläget för anpassningen har inletts i Vanda.

Som ett sätt att anpassa sig använder sig Vanda i allt högre grad av så kallade naturbaserade lösningar, till exempel fler grönområden, som bland annat kan mildra värmeöeffekten och främja absorptionen av regnvatten. Dessutom behövs översvämningsskydd. Föränderliga väderförhållanden, till exempel kraftigt regn, värmeböljor och torka, måste beaktas vid utformning, uppförande och underhåll av byggnader och infrastruktur. Anpassning kräver att man söker efter nya lösningar, vilket skapar förutsättningar för utveckling av nya innovationer.

Utvecklingen av växthusgasutsläpp i Vanda

Vandas mål är att vara en koldioxidneutral stad före 2030. Vandas regionala utsläpp av växthusgaser har haft en nedåtgående trend sedan 2010. Undantagen är 2021 och 2022, då utsläppen ökade främst på grund av utsläpp från fjärrvärmeproduktionen.

Övervakningen av genomförandet av målet med koldioxidneutralitet sker genom HRM:s (Helsingforsregionens miljötjänster) beräkning av växthusgasutsläpp, som begränsas till de utsläpp som produceras inom Vanda stad samt utsläppen från köpt elektricitet

och värme. I Vanda har även så kallade växthusgasutsläpp från konsumtion beräknats två gånger. Denna beräkning inkluderar alla utsläpp som orsakas av invånarnas konsumtion, oberoende av var de konsumerade nyttigheterna har producerats. Detta är ett viktigt perspektiv, eftersom det synliggör utmaningarna med överkonsumtion i det finska samhället och de globala miljökonsekvenserna.

För att följa Vanda stads mål om koldioxidneutralitet 2030 används en utsläppsbudget i Vanda. Utsläppsbudget innebär att det för en viss tidsperiod fastställs högsta tillåtna utsläpp. Utsläppsbudget är ett sätt att säkerställa att vägen mot klimatneutralitet genomförs plan enligt. För närvarande utarbetas ett nytt scenario i Vanda för

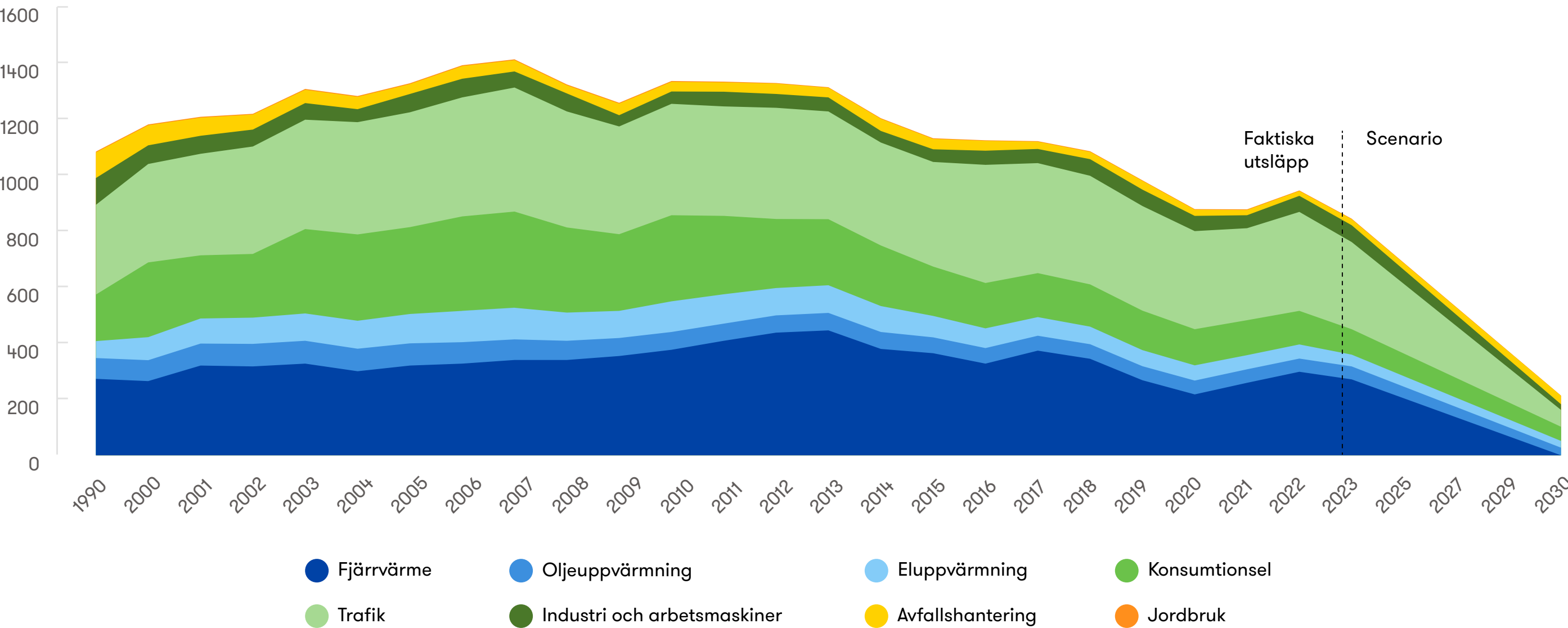
att bedöma växthusgasutsläpp i framtiden. Förutom utsläppsbudgeten utvecklar Vanda sin miljöbudgetering, där man samlar de ekonomiska resurser som budgeterats för klimat- och naturpositiva åtgärder samt deras tillräcklighet. Pilotbudgetens utfall för 2024 kommer presenteras i Miljöansvarsrapport 2024–2025, som publiceras inom kort.

Konsekvenserna av biodiversitetsförlusten syns redan i Vanda

Klimatförändringen och biodiversitetsförlusten förstärker varandra, och båda beror på mänsklig verksamhet. I Vanda medför urbaniseringen sina egna utmaningar för naturens mångfald. Med stadens byggande fragmenteras livsmiljöerna och de ekologiska förbindelserna kan försämrats. När naturen slits på grund av den ökande rekreativ användning. Tillståndet för traditionella biotoper försämrats på grund av igenväxning. Förändringar i stadens växt- och djurarter kan redan ses, och den biologiska mångfalden utarmas ytterligare på grund av invasionen av främmande arter i området.

Ohållbar konsumtion försämrar den biologiska mångfalden, inte bara i Vanda, utan också utanför staden. Även om biodiversitetsförlusten som sker på andra sidan jorden inte är lätt att mäta, måste vi försöka minska den med de medel som står till buds. I stadens upphandlingar strävar man efter att beakta den biologiska mångfalden, till exempel genom att främja en mer hållbar matkultur och cirkulär ekonomi. Även genom samarbete med andra städer strävar man efter att hitta lösningar för att minska upphandlingarnas konsekvenser för naturen.

Utsläpp av växthusgaser i Vanda stad

Vanda strävar efter naturpositivitet

Vanda vill vara en naturpositiv stad senast i slutet av 2030. Målet är inte bara att stoppa biodiversitetsförlusten, utan också att förbättra naturens tillstånd från det nuvarande.

Miljöplanerare Annina Vuorsalo, vad betyder naturpositivitet i Vanda?

Naturpositivitet innebär att stadens verksamhet gör naturen mer nytta än skada. Målet omfattar hela stadsorganisationens verksamhet. I Vanda bygger naturpositivitet på tre centrala helheter: markanvändningens totala icke-försämring, naturåtgärder som ökar mångfalden samt naturhjärtavtrycket, det vill säga naturens starkare roll i samhället och i människors sätt att tänka.

Markanvändningens totala icke-försämring innebär att man i första hand strävar efter att undvika och minimera de konsekvenser som orsakas naturen. Om naturvärden går förlorade, ska de kompenseras fullt ut, till exempel genom att återställa motsvarande områden på andra ställen.

Åtgärder för att öka mångfalden inkluderar konkreta åtgärder för att förbättra naturens tillstånd och för att öka naturen där den är knapp eller inte finns alls. I Vanda satsar man särskilt på funktionaliteten hos ekologiska nätverk, eftersom de utgör grunden för att säkerställa och stärka den biologiska mångfalden.

Naturpositivitet är inte bara ett ekologiskt utan också ett samhällsligt mål. Att öka naturhjärtavtryck innebär till exempel att stärka

kommunikationen, bättre ta hänsyn till naturen i beslutsfattandet samt utveckla nya samarbetsmodeller med sakkunniga, företag och invånare.

Hur syns naturpositivitet i praktiken?

I Vanda har en ny modell för markanvändningens totala icke-försämring implementerats, och staden börjar som den första i Finland genomföra ekologisk kompensation för byggandets konsekvenser för naturen.

Vanda har åtagit sig att öka ytan av naturskyddsområden från 6,7 procent till 10 procent senast 2030. År 2024 beslutades det att skydda totalt 50 hektar nytt naturskyddsområde genom ett jubileumsbeslut av stadsfullmäktige. Framöver är målet att inrätta fem nya naturskyddsområden per år. Återställande åtgärder har också genomförts och planeras på olika platser i staden.

Årligen tar Vandas bäckvårdare hand om vattendrag och lekplatser för vandringsfiskar, och naturguider samt Vanda naturskola berikar undervisningen genom att ta grupper till närnaturen. Dessutom används närnaturen systematiskt som lärmiljö av daghem och skolor. I bekämpningen av främmande arter används inkluderande metoder, och invånarnas kunskap om naturen ökas genom olika åtgärder.

Som den första staden som ingått Östersjöåtagandet har Vanda åtagit sig att främja regenerativt jordbruk och dess mångfaldiga fördelar på sina ägda och arrenderade åkrar.

Med andra ord pågår det mycket naturarbete, och nya åtgärder och lösningar planeras ständigt!

Vilka är de störst utmaningarna i arbetet med naturpositivitet?

Målet med naturpositivitet är ambitiöst och kräver betydande resurser. Även om resurserna för naturarbetet redan nu har ökats, krävs ännu ytterligare satsningar. Detta kan man delvis svara på genom projektfinansiering, men det är också viktigt att trygga stadens egna resurser.

En av de största utmaningarna är samordningen av markanvändningen och naturvärdena. Vanda växer fort, vilket skapar ett tryck i byggandet av natur- och grönområden. Den nyligen implementerade modellen för total icke-försämring tar hänsyn till nya planer och områden som byggs, men det är fortfarande viktigt att beakta den miljöskuld som skapats av tidigare, redan byggda områden och kompensation av den.

Mätning av naturpositivitet är en annan betydande utmaning. Naturens mångfald är ett brett begrepp, till vilket anknyts till exempel artrikedom, tillståndet för ekosystem och naturområdenas sammankoppling. Tydliga och etablerade mätare finns ännu inte, men mycket utvecklingsarbete pågår kring dem. Tillståndet för ekologiska nätverk borde kunna följas upp bättre, och det är också viktigt att hitta sätt att mäta förändringar som sker hos människor och i samhället.

Samarbete med andra städer är avgörande, eftersom många andra städer också funderar på samma frågor, och tillsammans kan vi utveckla bättre lösningar.

Vanda byggs hållbart

En hållbar samhällsstruktur säkerställer en fungerande vardag med så få skadliga miljökonsekvenser som möjligt. Utvecklingen av Vandas samhällsstruktur styrs av **Generalplan 2020**, som steg ikraft 11.1.2023. Utgångspunkten för generalplanen är stadens hållbara tillväxt. I generalplanen anpassas stadens tillväxtmöjligheter i hela stadens skala med bevarandet av naturen, kulturmiljön och rekreationsområdena. Byggandets möjligheter skapar en grund för ekonomisk och social hållbarhet.

Hållbarhetens grundpelare är ekologisk hållbarhet, som realiseras genom ett förstärkt ekologiskt nätverk och en tät samhällsstruktur som är tillgänglig med kollektivtrafik. År 2024 färdigställdes en ekonomisk utredning av generalplanen, där även en beräkning av koldioxidavtrycket gjordes för utvalda nya och föränderliga områden. Baserat på utredningen fastställdes vilka byggområden, som möjliggörs av generalplanen, som kan tas i bruk först.

Vanda visar på byggande i synnerhet inom områden för hållbar tillväxt, det vill säga stationsområdena och det framtida spårvagnsområdet i Vanda. Växthusgasutsläppen i Vanda kan minskas avsevärt genom markanvändningslösningar, till exempel genom att påverka byggnaders energiförbrukning, användningen av förnybar energi och trafiklösningar.

För att stödja detaljplaneringen har en process för koldioxidneutralitet utvecklats, som hjälper till att förstå de åtgärder som stöder koldioxidneutralitet i de olika faserna av processen. Klimatkonse-

kvenserna bedöms i varje ny detaljplan. En tät samhällsstruktur nära bra kollektivtrafikförbindelser minskar behovet av att förflytta sig och underlättar vardagen, eftersom även andra tjänster ligger nära.

Generalplanen skyddar stadens nätverk av grönområden och betydande förbindelser. Dessa områden är inte bara viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden, utan de stödjer också invånarnas hälsa och välbefinnande i form av rekreationsområden. Samtidigt bidrar de till att dämpa klimatförändringen och anpassningen till den.

I takt med att staden växer måste man ändå bygga även på områden med växtlighet. I samband med detaljplaneringen bedöms fortfarande mer noggrant värdet av generalplanen för olika områden, och man strävar efter goda lösningar både ur stadsbyggnads- och naturperspektiv.

En hållbar stadsstruktur stöder hållbar mobilitet

Trafikens utsläpp är vid sidan av utsläppen från fjärrvärme de mest betydande i Vanda. En hållbar stad förutsätter utveckling av kollektivtrafiken, förbättring av förhållandena för lätt trafik samt utveckling av energieffektiv mobilitet med låga utsläpp. Förutom ekologiska aspekter skapar en fungerande trafikplanering välfärd i en växande stad. Trafiksystemet påverkar betydligt både individens mobilitetsfrihet och kvaliteten och säkerheten i boendemiljön.

Vanda stad strävar efter att trafiken i staden ska vara smidig för alla. Vanda utvecklar ständigt stadens trafikförhållanden, särskilt säkrare gång- och cykelvägar. Kollektivtrafiken utvecklas i samarbete med Helsingforsregionens trafik (HRT).

Den mest betydande investeringen för utvecklingen av kollektivtrafiken under de kommande åren är byggandet av Vandaspåran, som börjar 2025. Hållbar mobilitet främjas också av att allt fler av de fordon som staden använder är helt elektriska bilar och att laddningsstationer har byggts systematiskt på flera platser. För att öka cykling till arbetet har en plan för att främja cykling utarbetats vid verksamhetsställen inom stadsmiljöns verksamhetsområde. Även cyklingsfostran i daghem och skolor samt möjligheterna att utnyttja lätt trafik främjas, och föräldrar uppmuntras att ge barnen möjlighet att förflytta sig på sina dagliga ruttor till fots eller med cykel. År 2024 firar Vanda sin 50-åriga resa som stad, vilket uppmärksammas genom att invånarna och andra som rör sig i Vanda erbjuds en kostnadsfri stadscykel säsong under 2024.

Det systematiska arbetet har även gett resultat. Enligt **Vandas trafikbarometer** (på finska) för 2024 är invånarna i Vanda nöjda med funktionaliteten i sin hemstads trafiksystem. Tillfredsställelsen med smidigheten i rörelsen ökade för alla transportsätt. Den största ökningen av nöjdheten med kollektivtrafiken var upp till 10 procentenheter jämfört med undersökningen från 2020. Målen för trafikplaneringen har också starkt stöd från invånarna. Av respondenterna anser 85 procent att det är värt att förbättra förhållandena för cykling och 90 procent att det är värt att främja kollektivtrafiken.

Invånarna i Vanda är alltmer nöjda med kollektivtrafiken och smidigheten i rörelsen. Byggandet av Vandaspåran börjar 2025 – med denna investering kommer vår kollektivtrafik att fungera ännu bättre.

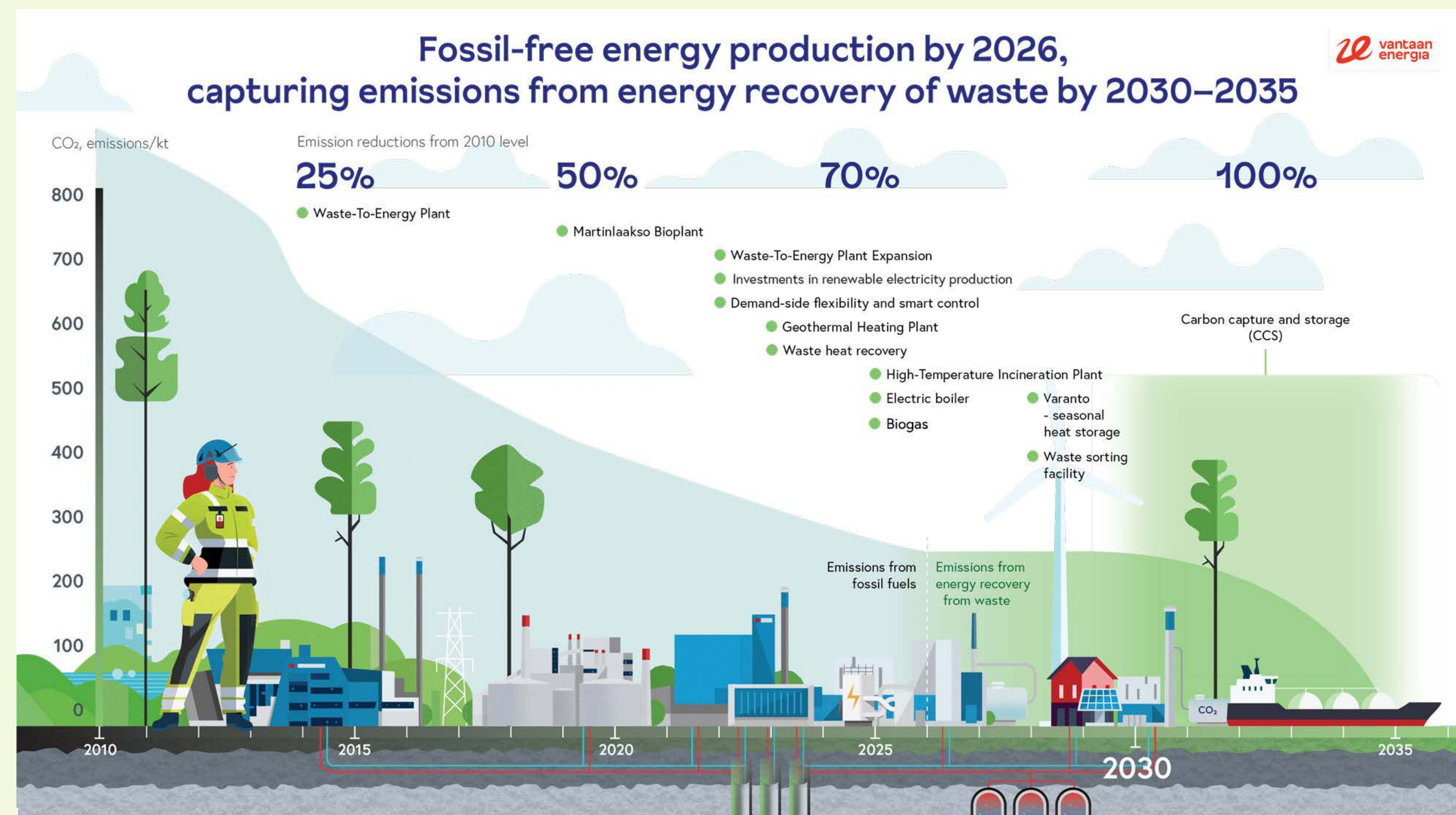
Vanda Energi gör innovativa investeringar för kolneutralitet

Vanda Energi AB är ett dotterbolag som Vanda stad äger delvis. Bolagets nya vision är att vara Nordens ledande återvinningsenergiföretag senast 2035.

Kommunikations- och PR-chef Juha Luomala, hur syns arbetet med ansvarighet vid Vanda Energi?

Ansvarighet är en väsentlig del av allt vi gör. Vår strategi bygger på att vi gradvis övergår till helt utsläppsfri energiproduktion. Vi övergår bort från fossila bränslen redan nästa år, och därefter återstår att lösa utsläppen från värmebehandlingen av avfall. Vår strategi fokuserar på utsläppsminskningar, och vi planerar och gör stora och innovativa investeringar för att nå våra mål. Samtidigt som energiövergången genomförs är det viktigt att hela tiden se till att energipriserna förblir rimliga och att leveranssäkerheten upprätthålls.

Vår ansvarspolicy uppdateras årligen, och vi följer upp genomförandet av våra ansvarsmål. Viktiga identifierade områden för ansvarstagande hos oss är arbetet mot klimatförändringen, främjandet av cirkulär ekonomi samt miljö- och naturkonsekvenser. När det gäller socialt ansvar fokuserar vi både på vår egen personals välbefinnande och rättigheterna för arbetstagare kopplade till värdekedjorna. Vi vill vara en ansvarsfull partner för våra kunder och andra intressenter.

Hurdana planer har ni för att nå era mål för koldioxidneutralitet?

Inom den gröna omställningen av energiproduktionen har det under de senaste 10 åren redan gjorts stora framsteg. Vi når en betydande milstolpe 2026, när vi helt kan avstå från fossila bränslen. Ännu 2014 producerades fjärrvärme i Vanda enbart med fossila bränslen, vilket

innebär att mycket har redan hänt på kort tid. Ändå finns det mycket kvar att göra, och vi strävar efter nya och innovativa lösningar för att uppnå målen för koldioxidneutralitet. De viktigaste av dessa är koldioxidavskiljning, som uppstår vid värmebehandling av avfall och säsongslagring av värme, Varanto.

En stor del av värmeproduktionen i Vanda är värmebehandling av avfall, det vill säga förbränning av avfall till energi. Avfallet måste i varje fall hanteras, och samtidigt kan värme produceras resurseffektivt. Dock kommer det också att uppstå koldioxidutsläpp från detta, vilket innebär att avfallshanteringen inte kan avslutas. Det enda alternativet för att minska utsläppen från avfallsförbränning är att genomföra koldioxidavskiljning. Detta utvecklar vi nu, och om allt går enligt planerna och vi får tillräckligt stöd för projektet, kan återvinningen vara i drift senast 2035. Detta är vårt viktigaste mål när det gäller utsläppsminskningar, eftersom när koldioxidavskiljning genomförs, resulterar det i en nästan koldioxidneutral produktion av fjärrvärme. Samtidigt skapar vi en koldioxidneutral kedja för avfallshantering i Södra Finland. I detta sammanhang utvecklar vi också höjningen av återvinningsgraden och planerar en ny sorteringscentral.

Ett annat stort projekt, som håller på att startas upp, är säsongslagringen för värme, Varanto. Utmaningen med produktionen av fjärrvärme är att värmebehovet på vintern är mångdubbelt jämfört med på sommaren. Vanligtvis måste man under vintern använda reservanläggningar som är baserade på fossila bränslen för att kunna möta behoven även vid mycket kalla grader. Vi bygger världens största fjärrvärmelager i Vanda, vilket gör att vi på ett smart och kostnadseffektivt sätt kan lagra värme och använda den från lagret under vintern. Till storleksklassen är detta innovativa projekt unikt på global nivå.

Hållbar energiproduktion och energiförbrukning

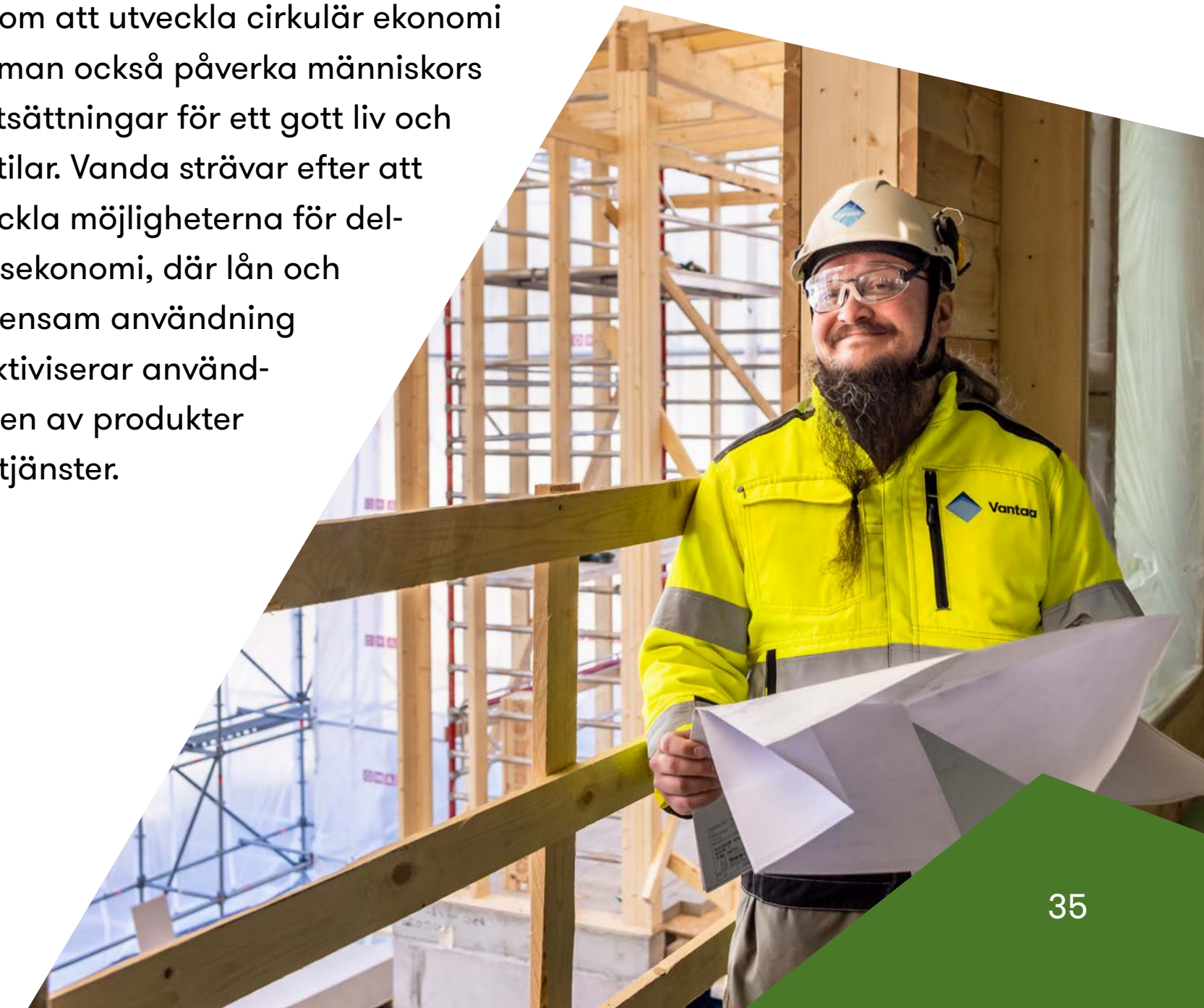
Vanda stad strävar efter låga utsläpp och energieffektivitet i sin verksamhet. I stadens fastigheter har förnybar energiproduktion lagts till i nästan alla nybyggnads- och renoveringsprojekt. Dessutom har man i alla de mest betydande fastigheterna i staden övergett oljeuppvärmning. Staden strävar också efter att genom projektutvecklingsarbete hitta lösningar för att påskynda energiomställningen i städerna. I det femåriga projektet Neutralpath utvecklas klimatpositiva områden. I det treåriga projektet Energiapalvelumalli alueille (ENPA) utvecklas regionala energitjänstemodeller.

I Vanda fungerar Taloyhtiöklubi-modellen genom att samla styrelserna för grannskapets bostadsbolag, etablera ett samarbetsforum och börja arbeta med väglett, målinriktat och aktivt samarbete för att utveckla fastigheterna och området. Kärnan i verksamheten har varit att förbättra energieffektiviteten och främja energirenoveringar. Taloyhtiöklubi-verksamheten valdes för dess gemenskapsutveckling till stadens MEK-program (se kapitlet Ett socialt hållbart Vanda i denna rapport), och klubbområdena är områden med positiv särbehandling. Andra teman med hjälp av vilka områden utvecklas är till exempel främjande av tillägs- och kompletterande byggande, gemensamma upphandlingar och cirkulär ekonomi. Centralt är tanken på kraften i samarbete och de fördelar som kan uppnås genom det.

Utveckling av cirkulär ekonomi sparar naturresurser och ökar välfärden

Vanda vill främja cirkulär ekonomi i all sin verksamhet. Vanda är en växande stad, där man både bygger och river mycket. Den byggda miljön spelar en avgörande roll för att dämpa klimatförändringen, eftersom byggnaderna står för en tredjedel av Finlands klimatutsläpp. Vanda strävar efter att utveckla byggprocesserna så att material och värde förblir inom ekonomin så länge som möjligt och utnyttjas effektivt. Även byggnadernas utrymmeseffektivitet, förändringsflexibilitet och mångsidighet uppmärksammas. Så här begränsar vi klimatförändringen, sparar naturresurser och främjar bevarandet av den biologiska mångfalden.

Genom att utveckla cirkulär ekonomi kan man också påverka människors förutsättningar för ett gott liv och livsstilar. Vanda strävar efter att utveckla möjligheterna för delningsekonomi, där lån och gemensam användning effektiviserar användningen av produkter och tjänster.

Samutvecklingsprojektet Kiilan kiertola

Vanda stad samutvecklar det cirkulära ekonomiområdet Kiilan kiertotalousalue i Tusby och Vanda område. Området strävar efter att bli en betydande, modern och innovativ knutpunkt för cirkulär ekonomi på regional nivå, som skapar en ny sorts gröna omställningsverksamhet i Helsingforsregionen och hjälper till att uppnå regionens klimatneutralitetsmål, främja arbetet för att bromsa biodiversitetsförlusten och minska konsumtionen av naturresurser. Genom att söka efter koldioxidneutrala lösningar inom cirkulär ekonomi kan företagets verksamhet och marknader utvecklas samt hållbar tillväxt skapas.

Områdets möjligheter som ett område för cirkulär ekonomi är synnerligen stora, eftersom dess läge är logistiskt utmärkt och området är stort. Området ligger nära huvudlederna norr om Helsingfors-Vanda flygplats. Objektet är unikt i finsk skala med avseende på sin plats och storlek, och Nyland har en betydande brist på arbetsplatstomter som möjliggör cirkulär ekonomi.

Hittills har området inte planerats systematiskt, utan det har utvecklats organiskt vid gränsen mellan två kommuner. Planeringsområdet består till stor del av redan byggd industrimiljö. Det nuvarande trafiknätverket är otillräckligt i planeringsområdet och utgör ett hinder för snabbare utveckling av området.

Närområdet kring det cirkulära ekonomiområdet Kiilan kiertotalousalue har en relativt gles befolkning i förhållande till huvudstadsregionen, men verksamheten påverkar ändå invånarna. Till exempel är buller, damm och vibrationer negativa konsekvenser som det är värt att uppmärksamma. Invånarnas behov och rättigheterna för verksamhetsutövarna är ibland motstridiga. År 2025 kommer en utredning att utarbetas för området, där en helhetsbedömning av samverkande konsekvenser utvecklas. I projektet utarbetas en modell för kontinuerlig uppdateringen av bedömningen av samverkande konsekvenser och en gemensam informationsdelnings- och interaktionsplattform för intressenter i området pilottestas.

Att bygga en hållbar stad och hantera miljöutmaningar kräver nya former av samarbete mellan staden, dess invånare, företag och samhällen.

Ett hållbart Vanda

Utvecklingen av en hållbar stad och att svara på miljöutmaningar kräver vid sidan av stadsorganisationen en gemensam insats från alla, inklusive invånare, företag och sammanslutningar. Stadsorganisationen kan fungera som ett exempel, möjliggörare och budbärare samt lyfta fram nya sätt att agera. Staden måste hitta sätt att utnyttja individers och gemenskapers kompetens och expertis, möjliggöra självständigt handlande samt skapa jämlika möjligheter till deltagande. Möjliga teman kan vara till exempel mobilitet, avfall, energiförbrukning, mat- och andra konsumtionsval.

I Vanda uppfostras och stöds invånarna till en hållbar livsstil och miljöansvar. Åren 2022–2024 skapades inom verksamhetsområdet för fostran och lärande en kompetensmodell för en hållbar framtid för allt från småbarnspedagogiken till utbildning på andra stadiet. De arbetskort för miljöfostran som används inom småbarnspedagogiken lägger grunden för invånarna i Vanda att utveckla sin miljökompetens. Temana för korten har sammanställts utifrån färdplanen för resursklokhet och grunderna för den småbarnspedagogiska planen. För den grundläggande utbildningen fastställdes kunskapsmålen för en hållbar framtid inom ramen för projektet Vilke, som finansierades av Utbildningsstyrelsen. Kunskapsmålen baseras på läroplanen, miljöarbetet i Vanda och Europeiska kommissionens referensram Greencomp.

Vid Vanda yrkesskola Varia integrerades miljöansvar systematiskt i undervisningen av grundexamina genom att lägga till en

miljöansvarsdel i genomförandeplanerna. I delen går man igenom miljöansvar ur perspektivet för varje yrkesområde. I gymnasierna fokuserade man på att utveckla kurser som ökar miljökompetensen.

Vandas tillhandahållande av daghems- och skolmat har direkta miljökonsekvenser, men också en indirekt betydelse som en drivkraft för hållbar och välfärdsfrämjande kost. I Vanda har man arbetat i flera år för att förbättra hållbarheten med anknytning till måltider. Under Påverkardagen 2019 krävde barn och unga mer information om maten samt godare och mer hållbar skolmat. Sedan dess har det i staden genomförts en mer systematisk och samarbetsbaserad utveckling av måltiderna mellan olika aktörer. **Kunskap och deltagande – barn och unga medverkar i projektet för en mer hållbar matkultur** (2022–2023) fördjupades detta arbete och man producerade klimatemmatiskt material för matfostran för allt från småbarnspedagogiken till andra stadiet. Utöver detta utvecklade man klimatvänliga recept tillsammans med barn, unga och producenter av måltidstjänster.

Utvecklingen av skolmåltiderna i Vanda fortsatte under åren 2024–2025 med MUMS-projektet, vars huvudmål är att öka barns och ungas deltagande i skolmåltiderna. Målet främjas genom att satsa på matens smak, delaktiggörande av barn och unga (matgrupper, skolmatspåverkare, receptverkstäder) samt genom att påverka attityder tillsammans med elever, personal och vårdnadshavare. Målet främjas också av en tätare rotation av populära vegetariska rätter på menyn och produktutveckling av hybridrecept.

Vanda stad genomför ekostödsverksamhet och utser samt utbildar ekostödspersoner i arbetsgemenskaper, som främjar miljövänliga och hållbara arbetsmetoder. Ekostödsverksamheten är en vardaglig miljöinsats, som syftar till att öka miljömedvetenheten och att omsätta organisationens strategier och miljöpolicyer till konkreta åtgärder och praxis på gräsrotsnivå.

ETT LIVSKRAFTIGT OCH KOMPETENT VANDA

Övergripande
mål:

ETT LIVSKRAFTIGT OCH KOMPETENT VANDA

Vanda är en snabbt växande stad med cirka 250 000 invånare och mer än 120 000 arbetsplatser. Strategitemat Ett Vanda med livskraft och kompetens prioriterar ökningen av Vandas livskraft ur både invånarnas och företagens perspektiv. Verkställandet av strategitemat styrs av tillväxt- och livskraftsprogrammet. Livskraftsarbetet skapar attraktions- och hållkraft för både invånarna och företagen.

Under temat Ett livskraftigt och kompetent Vanda främjas både företagssamarbetet och sysselsättningen samt temana kring livslångt lärande i Vanda. Dessa är viktiga frågor för Vanda, eftersom utbildningsnivån bland Vandas invånare är lägre jämfört med andra större städer i Finland. Kompetensnivån och sysselsättningen är kopplade till varandra.

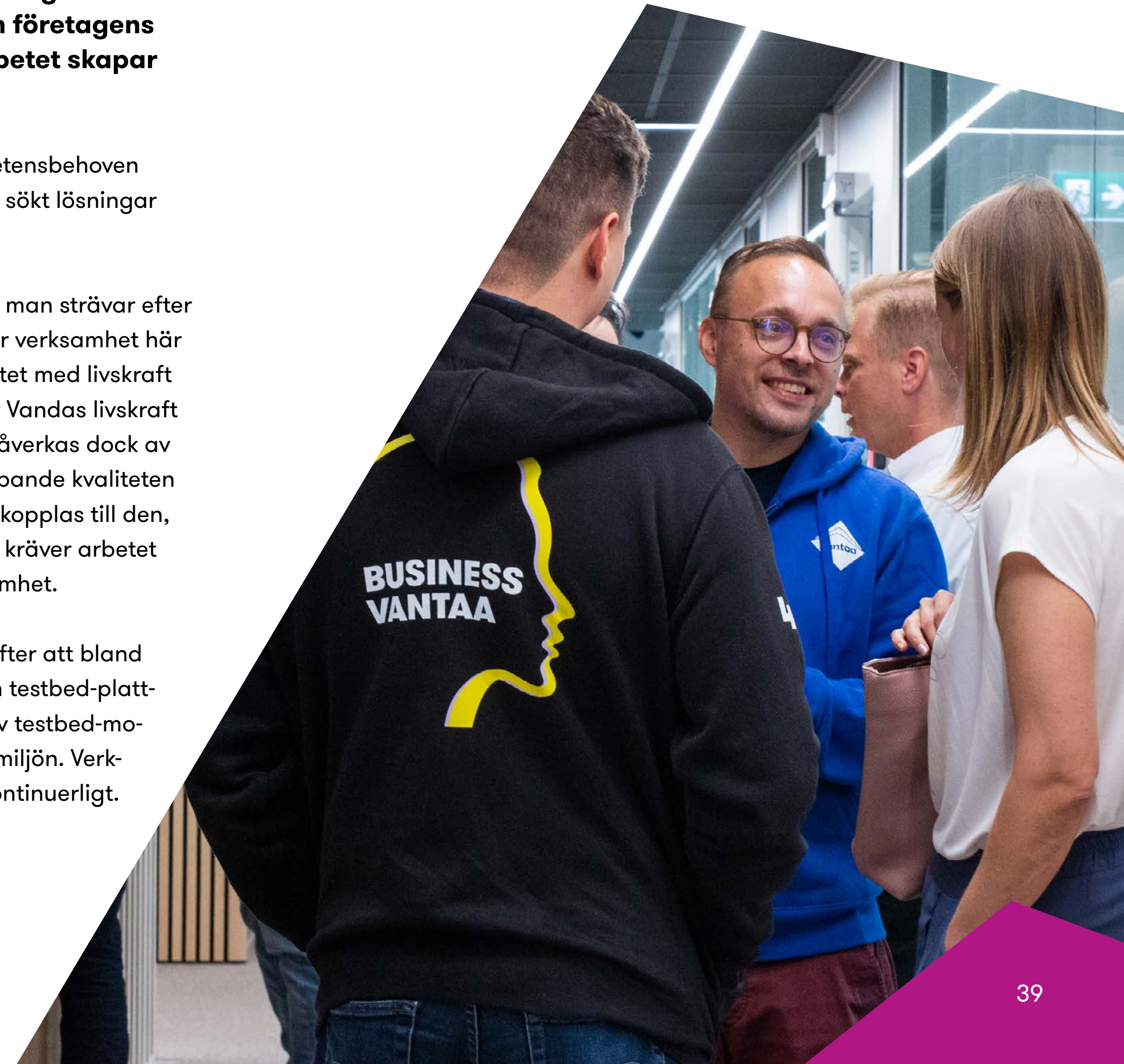
Ansvar för ordnandet av sysselsättningstjänsterna har 2025 övergått helt från staten till kommunerna, vilket har medfört stora förändringar i Vandas sysselsättningstjänster. Reformen betonar ytterligare kommunens roll som främjare av sysselsättningen och livskraften. Reformen erbjuder positiva möjligheter när sysselsättningstjänsterna kan kopplas till andra tjänster som kommunen erbjuder, såsom företags- och utbildningstjänster.

Den ekonomiska situationen i Finland är för närvarande svag, vilket också återspeglas som hög arbetslöshet. Antalet lediga jobb har minskat kraftigt. Samtidigt råder det brist på kompetent arbetskraft, och detta matchningsproblem är en långsiktig utmaning. Därför är en höjning av kompetensnivån, främjande av sysselsätt-

ningen för invandrare och förutsägelse av kompetensbehoven viktiga utvecklingsområden i Vanda och man har sökt lösningar på dessa områden.

I Vanda bedrivs ett aktivt företagssamarbete och man strävar efter att både stödja tillväxten för företag som bedriver verksamhet här och attrahera nya investeringar till Vanda. I arbetet med livskraft ser man att en mångsidig näringsstruktur stärker Vandas livskraft även på lång sikt. Företagens placeringsbeslut påverkas dock av många faktorer, såsom tomtutbudet, den övergripande kvaliteten på stadsomgivningen och de uppfattningar som kopplas till den, utbildningsmöjligheterna och mobiliteten. Därför kräver arbetet med livskraft tväradministrativ utvecklingsverksamhet.

I Vanda har man under de senaste åren strävat efter att bland annat stärka innovationsverksamheten genom en testbed-plattform, som startade i början av 2024. Med hjälp av testbed-modellen kan företag testa nya innovationer i stadsmiljön. Verksamheten har kommit igång bra och utvecklas kontinuerligt.

I Vanda har man satsat på att stödja uppstartsverksamhet och att attrahera uppstartsföretag. I Aviapolisområdet har man öppnat nya Vantaa startup runway, som erbjuder gemensamma arbetslokaler i nära anslutning till flygplatsen.

Klusterverksamheten syftar till att främja utbyte av information och idéer samt samarbete mellan företag inom ett visst område, och därigenom bidra till företagens tillväxt och förnyelse. I Vanda fokuserar man på att utveckla verksamheten inom de tre ledande klustren som är viktiga för stadens näringslivsstruktur: mat, logistik och högteknologi. Verksamheten inom varje kluster samordnas inom livskraftstjänsterna, och utöver detta bedrivs omfattande projektsamarbete och a annat samarbete kring dessa teman med olika aktörer och intressenter.

Ur perspektivet för övergripande hållbar utveckling betonas i Vanda stads livskraftsarbete de hållbarhetsmål som rör sysselsättning och ekonomisk tillväxt, nämligen målen 8 och 9. Sysselsättningen och stödjandet av företagsverksamheten påverkar indirekt också många andra dimensioner av hållbar utveckling, såsom minskning av fattigdomen och välfärden. Å andra sidan har de mångfacetterade kopplingarna mellan arbetslivet och välbefinnandet inte uppmärksammats på ett tydligt eller omfattande sätt i Vanda i arbetet med livskraft. Att beakta välbefinnandet i företagsverksamheten skulle öka företagets attraktionskraft som arbetsgivare och stödja innovationsverksamheten. Det är värt att fundera mer över hur staden genom sin verksamhet kan främja ett arbets- och näringsliv som sätter människors välbefinnande i centrum.

Vanda stad uppmärksammar fortfarande ganska lite frågor om jämställdhet i arbetslivet, såsom könssegregation i arbetslivet, som är särskilt stark i Finland, samt frågor kring arbetsliv och vård.

Perspektiven på att öka ekologisk hållbarhet och livskraft behöver inte ses som motstående, utan de kan stärka varandra. I Vanda stöder man till exempel skapande av affärsverksamhet med cirkulär ekonomi, och framöver kommer även ett affärsekosystem som hör samman med främjande av den biologiska mångfalden att utvecklas. På det här sättet kan vi skapa ny affärsverksamhet och nya arbetstillfällen samtidigt som vi ökar de positiva konsekvenserna för miljöns hållbarhet i Vanda och i en större kontext. Innovationer som uppstår inom företagsverksamheten kan genom samarbete utnyttjas för att främja hållbar utveckling och för att lösa både viktiga utmaningar för Vanda och globala utmaningar, och det finns skäl att satsa ännu mer på detta.

Å andra sidan ägnas mindre uppmärksamhet åt att stödja företagets eget ansvarsarbete och en kritisk diskussion om hurdan företagsverksamhet vi vill ha i Vanda. Företagstillväxten har konsekvenser för stadens egna miljömål och för miljöns hållbarhet i stort, och om man inte tar hänsyn till dessa kopplingar kan dessa olika strategiska prioriteringar komma i konflikt med varandra. Projektverksamhet har använts för att stödja till exempel den gröna omställningen för företag, men detta kommer att förbli småskaligt och osystematiskt om inte miljöhänsyn integreras i allt livskraftsarbete på en bredare front. Detta skulle kräva en kritisk granskning av målen för arbetet utifrån ett bredare och mer övergripande perspektiv på hållbar utveckling.

Innovationsnätverk stöder utveckling med projekt

Vanda stads innovationsnätverk startades hösten 2024. Syftet med nätverket, som koordineras av stadens projektkontor, är att öka kvantiteten och kvaliteten på den innovativa stadsutvecklingen i Vanda stad genom extern projektfinansiering och att intensifiera samarbetet mellan de olika verksamhetsområdena i utvecklingsprocessen. I Vanda finns gedigen erfarenhet av utvecklingsarbete med extern projektfinansiering, och projekt har alltid spelat en viktig roll när det gäller att utveckla stadens tjänster och hitta nya lösningar.

Utmaningarna är ofta av sådan karaktär att det krävs samarbete mellan stadens olika enheter och verksamhetsområden för att lösa dem. Utvecklingsprojekten erbjuder en fantastisk möjlighet för detta. Ett av syftena med innovationsnätverket är att med hjälp av projekten stärka stadens interna utvecklingssamarbete och att få större utvecklingsprojekt till Vanda som går över verksamhetsområdesgränserna. Externa finansieringsprojekt gör det möjligt för oss att främja uppnåendet av stadens strategiska mål. Till exempel finns det fortfarande en hel del outnyttjad potential i Vanda när det gäller användningen av internationell projektfinansiering!

Det finns ett tydligt behov av ett nätverk på stadsnivå, eftersom utvecklingen med projekt hittills har varit mer selektiv och fokuserad på specifika enheter. Målet är att använda projekt för att driva utvecklingen mot mer slagkraftiga projekt, vilket leder till fler gemensamma utvecklingsprojekt mellan verksamhetsområdena och ett ökat samarbete.

Innovationsnätverket är ett internt nätverk inom Vanda stad, där alla anställda inom Vanda stad som är intresserade av eller arbetar med innovativ stadsutveckling är välkomna. Medlemskap i nätverket förbinder inte till något. Nätverkets medlemmar kommer att ha tillgång till Innovationsnätverkets Teams-grupp, som kommer att fungera som ett forum med låg tröskel och en plattform för informationsutbyte. Gruppen delar information om pågående finansieringsansökningar, projektförberedelser och aktuella frågor som rör projektutveckling. Dessutom ordnas temaspecifika nätverksevenemang och verkstäder för idékläckning kring projekt för att tillgodose de behov som framkommer i nätverket.

Innovationsnätverket startade 2024, med målet att öka stadsutvecklingen genom projekt med extern finansiering.

Det kommande kunskampuset kombinerar kontinuerligt lärande och företagstjänster

Under de närmaste åren kommer ett kompetenscampus att byggas i Ånäs i Dickursby. Det svarar på de utmaningar som arbetskraftsbristen orsakar och behoven i ett föränderligt arbetsliv. Syftet med projektet är att skapa ett mångsidigt ekosystem som kopplar samman läroanstalter, företag, stadens tjänster och invånare. Projektet har tre övergripande teman: delaktighet, samarbete och hållbar utveckling, som återspeglas i både planeringen av den byggda miljön och utvecklingen av verksamhetsmodeller.

Projektet föddes ur ett behov av att lösa utmaningarna med matchningsproblem. I Vanda har många företag svårt att hitta kompetent personal, bland annat på grund av en stor ökning av antalet invånare med främmande språk som modersmål, låg utbildningsnivå och stigande arbetslöshet. Vanda stad har tillsammans med sitt nätverk av läroanstalter utvecklat en ny typ av modell för kontinuerligt lärande, koulutusoperaattori (utbildningsoperatören), genom vilken kortare utbildningspaket erbjuds för att möta behoven hos individer och företag. På det här sättet svarar man på utmaningen, där företag i rekryteringssituationen har svårt att hitta kompetent personal, som svarar på deras behov nu och i framtiden.

Campusets syfte är att höja kompetensnivån hos Vandaborna, locka till sig företag och investeringar och öka stadens livskraft. Campuset kombinerar fysiska, digitala och nätverksbaserade metoder för att skapa nya servicemodeller och utbildningslösningar.

Centrala mål omfattar:

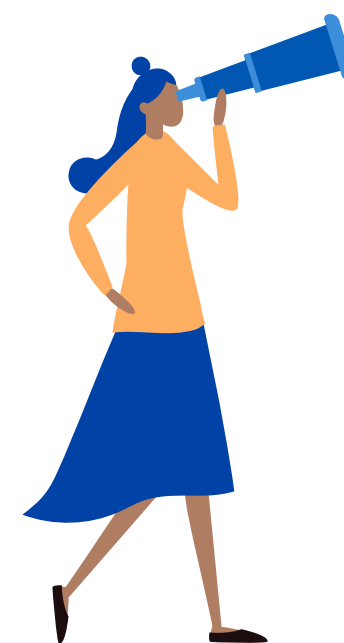
1. Tjänster för kontinuerligt lärande: Campuset möjliggör ett mångsidigt, behovsbaserat och flexibelt utbildningsutbud, som svarar mot de snabbt föränderliga behoven i arbetslivet.
2. Förbättring av arbetskraftens matchningsproblem: Business Vantaa Hub samlar tjänster för sysselsättning, integration och lärande. På det här sättet sammanförs arbetssökande och arbetsgivare, särskilt för att stödja sysselsättningen av personer med främmande språk som modersmål och unga.
3. Stödja företagens placering: Campusets flexibla och delade utrymmeslösningar och centrala läge gör det attraktivt för företag och främjar uppkomsten av innovationer.

Campuset fungerar som ett nav för utvecklingen av Vandas kompetens och livskraft genom att sammanföra stadens resurser, läroanstalter, företag och andra aktörer. Denna samarbetsmodell skapar grunden för ett dynamiskt ekosystem, som stöder både den lokala ekonomin och individernas välbefinnande. Projektet betonar hållbarhet och resurskloket, med fokus på att minimera koldioxidavtrycket och öka energieffektiviteten i byggprojektet. Flexibla och delade lokaler säkerställer en effektiv och mångsidig campusverksamhet.

Kompetenscampuset i Dickursby kommer att lyfta utbildningsutbudet i området till en ny nivå genom att erbjuda lokaler och uppstartsplatser för bland annat Vanda yrkesinstitut Varia och Dickursby gymnasium. Campuset fungerar även

som plattform för innovationsmiljöer, såsom FoU-verksamheten (forskning, utveckling och innovation). Dessutom kommer digitala lösningar och artificiell intelligens att möjliggöra mer individanpassade utbildningsvägar och smidigare serviceprocesser. Campushelheten kombinerar utbildning, bostäder, service och fritidsverksamhet till en välfungerande del av stadsstrukturen.

Vantaan alueellinen ennakointimalli (Vandas lokala framsynsmodell)

Vanda stad samt yrkeshögskolorna Laurea och Metropolia genomför projektet VALUE – Vantaan alueellinen ennakointimalli (Vandas lokala framsynsmodell). Projektet utvecklar en regional framsynsmodell för Vanda som uppfyller framtidens behov. Det långsiktiga målet med framsynen är att stärka den regionala livskraften och skapa en tydlig strategi på stadsnivå för livskraftsledningen. Syftet med denna verksamhetsmodell är att främja samarbete och delaktighet och att stärka samarbetet mellan staden, näringslivet och högskoleutbildningen samt kopplingarna till nationella och internationella nätverk.

Framsyn gynnar företagen genom att skapa framtidsberedskap och -kompetens, tillgodose kompetensbehov och ge möjligheter till nätverkande och samarbete. För företagen innebär den regionala framsynsmodellen en konkurrensfördel genom att de bättre kan tillämpa framtidsinformationen i utvecklingen av affärsverksamheten och beslutsfattandet.

I VALUE-projektet utvecklar Metropolia ekosystemtänkandet ”ängsmodellen” för att visualisera ett framsynsekosystem och fungera som ett rättesnöre i skapandet av framsynsinformation. Ängsmodellen kompletteras av årsklockan för framsyn och framsynskompassen. Årsklockan binder samman parterna i ekosystemet och styr verksamheten, medan kompassen vägleder användningen av framsynsinformationen. Målet med dessa verktyg är att skapa en omfattande modell för framsynsarbete med hänsyn till olika perspektiv och behovsområden.

Som en del av VALUE-projektet har Vanda stad hösten 2024 genomfört ett pilottest för en framsynsplattform inom logistiksektorn. Målet med pilottestet är att testa en digital plattform som ett verktyg för att samla in och dela framsynsinformation. Logistikbranschens nuvarande situation och framtida behov kartlades genom en webbaserad brainstormingenkät. Den insamlade informationen kommer att behandlas våren 2025 i en workshop där företag, läroanstalter och andra intressenter deltar. Framsynsinformation (på finska) samlas även på sidan: [Vantaa ennakoi | Business Vantaa](#)

I VALUE-projektet har yrkeshögskolan Laurea stärkt framsynskompetensen genom att för företag skapa material, en MOOC-kurs och verkstäder som stöder affärsutvecklingen. Syftet med workshopparna är att öka kunskapen och främja nätverkande. På MOOC-kursen introducerades framsynsmetoder som stöder organisationernas verksamhet och strategiska beslutsfattande.

Våren 2025 ordnas evenemanget Vandas Framtidsforum, som syftar till att utveckla ett årligt forum för diskussion om framsynsthet och framtidsarbete i Vanda. Intresset för framsynsthet har väckts både inom företagen och staden. Det krävs dock mer kunskap och kompetens inom framsyn, liksom mer förankring av verksamheten, för att framsynsarbetet ska bli effektivt på stadsnivå. Förankringsarbetet fortsätter och Kompetenscampuset i Dickursby spelar en viktig roll i det. Kompetenscampuset samordnar utvecklingen och säkerställandet av kompetens och fungerar som en länk mellan företag och läroanstalter.

AN-reformen medför utmaningar och möjligheter

I och med AN-reformen, som trädde i kraft i början av 2025, har sysselsättningstjänsterna i sin helhet överförts från staten till kommunerna. Ur stadsorganisationens synvinkel är reformen mycket betydande och kräver en hel del internt utvecklingsarbete.

Pekka Tauriainen, rektor för Vanda yrkesinstitut Varia, hur påverkar AN-reformen ditt arbete?

I Vanda har yrkesutbildningen varit starkt involverad i beredningen av AN-reformen, eftersom kompetens, utbildning och sysselsättning hör starkt ihop. Vanda har en unik möjlighet att utveckla nya typer av verksamhetsmodeller i samarbetet mellan sysselsättningstjänsterna och yrkesutbildningen, som stöder sysselsättningen och kompetensutvecklingen. Vi befinner oss i den sällsynta situationen att Vanda organiserar AN-tjänsterna självständigt och att vi också har yrkesutbildning inom stadsorganisationen.

I samarbete med sysselsättningstjänsterna har vi byggt upp en modell som innebär att sysselsättningstjänsternas kunder slusas direkt via yrkesutbildningen ut i arbetslivet. Vanda yrkesinstitut Varia har en gedigen anknytning till arbetslivet och vi har ett aktivt företagssamarbete tillsammans. Det gynnar alla parter att utnyttja allt detta samarbete för att ge de arbetslösa i Vanda de färdigheter de behöver för att komma ut på arbetsmarknaden och hitta arbete så snabbt som möjligt. Detta är ett tillfälle för oss att utveckla nya former av övergripande samarbete inom verksamhetsområdena för att ta itu med de komplicerade sysselsättningsutmaningarna.

Vad strävar man efter att påverka med den nya verksamhetsmodellen?

Vi strävar efter att möta kompetensglappet genom att knyta ännu starkare band till arbetslivet. Inom vår kundkrets inom sysselsättningstjänsterna framhävs för närvarande bland de arbetslösa en genomsnittligt låg utbildningsnivå och en stor andel personer med främmande språk som modersmål. Dessutom har arbetslösheten bland unga och antalet så kallade NEET-unga ökat oroväckande i Vanda. Vi måste alltså satsa på kompetensutveckling som en del av stödet för sysselsättningen.

Vårt mål är att bygga, testa och starta upp en verksamhetsmodell där vi identifierar målgruppens befintliga kompetens och säkerställer tillräckliga kunskaper i finska samt yrkeskompetens, så att de får betydligt bättre sysselsättningsmöjligheter. Vår ambitiösa målsättning är att 85 procent av de som blir arbetslösa ska få jobb inom hundra dagar. Detta kan uppnås genom ett nära samarbete mellan livskrafttjänsterna, sysselsättningstjänsterna och yrkesutbildningen.

Genom att samarbeta med framsynthet med läroanstalter och arbetsgivare kan vi säkerställa att utbildningen fokuserar på sådana examina eller examensdelar som sannolikt leder till sysselsättning.

ETT INTERNATIONELLT VANDA

Övergripande mål:

Ett internationellt Vanda

Vanda är Finlands mest internationella stad, och mer än var fjärde Vandabo talar ett annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Strategitemat Ett internationellt Vanda fokuserar i stor utsträckning på detta mångkulturella arbete och främjandet av integration på många olika sätt. Internationaliteten i Vanda innebär å andra sidan också att staden utvecklas som en internationell och innovativ flygplatsstad. Syftet är att locka fler internationella företag och investeringar till staden och internationellt samarbete bedrivs aktivt genom olika nätverk.

Internationellt samarbete bedrivs i Vanda på alla nivåer inom organisationen via olika nätverk och projektsamarbeten. I Vanda har riktlinjer för internationell verksamhet utarbetats för åren 2025–2026. Enligt riktlinjerna ska Vandas internationella verksamhet vara strategisk, målinriktad, samordnad och tvärgående över verksamhetsområdesgränserna, samt i enlighet med Vanda stads värderingar och etiskt hållbar.

Kulturell mångfald och integration

Integration och kulturell mångfald är ett betydande och viktigt tema för Vanda, kring vilket det görs mycket utvecklingsarbete. I Vanda ser man den kulturella mångfalden som en tillgång och integration som en ömsesidig process, där man också tar hänsyn till samhällets mottaglighet.

År 2023 godkändes ett nytt integrationsprogram för åren 2023–2026. Programmet bygger på den av Eurocities lanserade referensramen Integrating Cities Charter, där integration betraktas ur fyra

olika perspektiv: staden som arbetsgivare och främjare av sysselsättning, staden som tjänsteleverantör, staden som upphandlare av varor och tjänster samt staden som främjare av delaktighet. Under dessa teman har programmet samlat flera olika åtgärder och mål. I och med denna internationella kontakt deltar Vanda i uppföljningen av hur integrationen framskrider på europeisk nivå.

Vandas styrkor inom främjande av integrationen omfattar bland annat fungerande grundläggande tjänster, flerspråkiga handledare i skolorna och behovsbaserad resursfördelning. Staden bedriver aktivt samarbete med intressenter, till exempel organisationer, och olika hobbymöjligheter och bibliotek erbjuder många sätt att delta och mötas.

Staden har satsat på kommunikation på klarspråk och ökat mängden information på klarspråk. Från 2023 är klarspråk ett av stadens officiella informationsspråk vid sidan av finska, svenska och engelska. Staden erbjuder sin personal utbildningar i klarspråk som har varit populära. Vanda stad publicerar i samarbete med Vantaan Sanomat lokaltidningen Selkovantaalainen, som är

Finlands första lokaltidning på klarspråk. Stadens webbplats har egna sidor med text på klarspråk, där stadens tjänster beskrivs, hänvisningar till andra tjänster ges och nyhetsartiklar från Selkovantaalainen publiceras.

Integrationen kräver kontinuerligt arbete, eftersom nya invånare ständigt flyttar till Vanda och den största delen av stadens tillväxt består av personer med främmande språk. Därför betonas betydelsen av tjänster i det inledande skedet i utvecklingsarbetet. Med reformen av integrationslagen har det övergripande ansvaret för ordnande av integrationstjänsterna övergått till kommunerna, vilket ökar behovet av att utveckla en fungerande och tydlig helhet av inledande tjänster. Det finns många tjänster, men helheten har varit splittrad, och tjänsterna tillhandahålls av många slags aktörer. Nätverkssamarbetet intensifieras för att tjänsterna ska fungera kundorienterat och effektivt.

Under 2024 förberedde man sig på reformen av integrationslagen genom att skapa ett integrationsprogram som erbjuder kunderna ett utbud av tjänster som främjar integrationen. Under 2025 är målet att skapa en samordningsmodell för integrationstjänsterna på stadsnivå som underlättar helhetsförståelsen och utvecklingen av tjänsteutbudet.

De centrala utmaningarna i Vanda är marginaliseringen bland unga och förebyggandet av det, att erbjuda tillräcklig och mångsidig undervisning i finska för personer i olika livssituationer, den relativt låga sysselsättningsgraden bland personer med främmande modersmål och det låga antalet hyreslägenheter till skäligen

priser. Dessa är omfattande utmaningar som är länkade till många andra teman i denna rapport, såsom förebyggande av segregation, välfärdsarbete och livskraftarbete. Inom målen och åtgärderna i integrationsprogrammet betonas därför ett brett tväradministrativt samarbete.

Vanda är den mest internationella staden i Finland; vi är särskilt stolta över vårt arbete för integration. Det bygger bland annat på fungerande grundläggande tjänster och flerspråkiga handledare i skolorna.

Föräldrarna med i skolan och arbetslivet

Vanda stads tjänster för sysselsättning och integration har ett projekt som heter Föräldrarna med i skolan och arbetslivet, som riktar sig till invandrade föräldrar och är en del av Vanda stads Handlingsprogrammet för positiv särbehandling (MEK) 2023–2025. Verksamheten har genomförts i samarbete med den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken. I modellen deltar föräldrar i ledd gruppverksamhet under ledning av en F2-lärare fyra dagar i veckan i fyra timmar, och det går även att delta med små barn. Verksamheten ordnas på finska och pågår ett läsår, under vilket man bekantar sig med området, dess tjänster och samhället. Man strävar efter att hitta en fortsatt väg till utbildning eller arbetslivet för deltagarna. Under vårterminen har föräldrarna möjlighet att bekanta sig med arbetslivet genom arbetsprövning. I verksamheten aktiverar deltagarna sig i planeringen av sina egna liv och får sin röst hörd som individer.

Under en del av veckan har föräldrarna möjlighet att delta i nybörjarundervisningens lektioner tillsammans med skoleleverna eller i verksamheten för småbarnspedagogikens barngrupper. Genom att delta i nybörjarundervisningen eller verksamheten inom småbarnspedagogiken lär sig föräldrarna mer finska i dagliga möten med både barn och vuxna. De får personlig erfarenhet av och kunskap om det finländska skolsystemet och får möjlighet att bekanta sig med arbetslivet. Dessutom ökar förståelsen för utbildningsområdet och arbetets betydelse.

Föräldrar som annars kanske skulle tillbringa sina dagar hemma får en viktig kamratgemenskap och en upplevelse av delaktighet inom verksamheten. Verksamheten stärker också samarbetet mellan hemmet och skolan eller småbarnspedagogiken och stärker förtroendet, samt invandrarföräldrarnas möjligheter att stödja sina barn med skolgången.

Genom verksamheten stärks familjernas egna resurser och föräldrarnas förutsättningar att ta ansvar för sina barns tillväxtmöjligheter ökar. Föräldrarnas kunskaper i det finska språket i vardagen och arbetslivet samt deras studie- och arbetslivsfärdigheter stärks. De får stöd av F2-läraren i planeringen av hur de ska fortsätta samt i att komma ut i arbetslivet och börja studera. Deras anknytning till det finska samhället stärks.

Även om projektet är avsett för alla invandrarföräldrar, är de flesta deltagarna mödrar. På sistone har det fästs särskild uppmärksamhet vid att stödja sysselsättningen och integrationen av invandrarkvinnor, till exempel i samband med den övergripande reformen av integrationslagen, eftersom sysselsättningsgraden bland invandrarkvinnor är lägre i Finland än i de övriga nordiska länderna, och också lägre än bland invandarmän samt kvinnor födda i Finland. Projektet stöder därför också inläringen av finska, integrationen samt, stärkandet av den egna identiteten samt tillgången till utbildning och arbetslivet i synnerhet för invandrarkvinnor. Detta har en central betydelse för barnens möjligheter när det gäller utbildningen och arbetslivet.

SMILE-projektet stärkte samarbetet som stöd för integrationen

SMILE-projektet är ett framgångsrikt exempel på hur invandrares integration kan främjas genom konkreta och effektiva åtgärder. Huvudsyftet med projektet var att stärka samarbetet mellan familjer, gemenskaper och lokala tjänster i Vanda. Detta samarbete skapade metoder som inte bara stöder individernas integration utan även ökar hela gemenskapens välbefinnande.

Tsemppari-arbetslivsträningen var ett av projektets centrala resultat. Arbetslivsträningen erbjöd personligt stöd till 445 deltagare, varav många hade varit arbetslösa under en lång tid. Lokala organisationer erbjöd tjänster på kundernas eget språk och med hänsyn till deras kulturella bakgrund. Som resultat av arbetslivsträningen fick 54 deltagare jobb och 8 blev företagare. Arbetslivsträningen stärkte deltagarnas förmåga att agera mer självständigt i det finska samhället. Med hjälp av den stödde man familjerna på ett helhetsinriktat sätt, vilket har ökat gemenskapen och förtroendet mellan organisationerna, deltagarna och staden.

Skolorna spelar en viktig roll i integrationen. SMILE-projektet främjade ett intensivt samarbete mellan skolorna, familjerna och gemenskaperna genom att ordna föräldramöten, informationsmöten om hobbyer och gemensamma evenemang. Skolorna fungerar som områdesvisa mötesplatser där föräldrar och skolans personal kan bygga upp ett ömsesidigt förtroende. Särskilt skolan Lehtikuusen koulus vardagsrumsverksamhet och Läxhjälpen visade hur man med enkla, men välplanerade åtgärder kan uppnå stora effekter.

En av de mest innovativa delarna av projektet var rundabordsdialogerna. I dessa dialoger samlades invandrargemenskaper, stadens tjänster och lokala beslutsfattare för att öppet diskutera behov och lösningar. Till exempel i Håkansböle ledde dessa diskussioner till konkreta åtgärder, såsom Läxhjälpen, digitalt stöd samt utveckling av hobbyverksamhet för kvinnor och flickor.

De i SMILE-projektet skapade verksamhetsmodellerna, såsom Tsemppari-arbetslivsträningen och de lokala dialogerna, kan enkelt skalas till andra kommuner och samhällen. Projektet inte bara höjde de kvantitativa resultaten av integrationen, såsom

sysselsättningen och deltagandet i utbildning, utan förändrade också sättet på vilket kulturell mångfald bemöts. Dess framgång byggde på lokal förankring, öppen dialog och hänsyn till individernas behov, genom vilka man skapar bestående strukturer för att stödja integrationen.

Den centrala aspekten i SMILE var de flerspråkiga familjernas och gemenskapernas handlingskraft. Istället för att betrakta dem enbart som en målgrupp, bör de ses som aktiva aktörer. Denna metod är en viktig del av genomförandet av hållbar integration, och integration är en gemensam process som gynnar alla parter.

Eurocities-nätverkets Social Affairs Forum-seminarium i Vanda

Vanda är medlem i Eurocities-nätverket, som består av över 200 stora europeiska städer. Nätverket finansieras av sina medlemsstäder, och sekretariatet som koordinerar dess verksamhet ligger i Bryssel. Eurocities erbjuder sina medlemsstäder omfattande möjligheter att dela med sig av sin bästa praxis och främja städernas EU-intressebevakning.

Som en del av intressebevakningen och delningen av bästa praxis inom Eurocities-nätverket finns det sex olika tematiska forum, som anordnar årliga seminarier i medlemsstäderna. Dessa är Eurocities huvudevenemang vid sidan av nätverkets årsmöte. Ett av forumen är Social Affairs Forum, som fokuserar på sociala frågor, och vars ämnesområden omfattar bland annat utbildning, sysselsättning, invandring och integration samt boende.

Internationella företag och investeringar är viktiga för Vanda. Vi är också aktiva i olika internationella nätverk.

Vanda arrangerade i juni 2024 Eurocities Social Affairs Forums årsmöte med temat Co-Creating Tomorrow's Cities: Joining Forces for Social Innovation. Seminariet hade cirka 180 deltagare från Eurocities medlemsstäder runt om i Europa samt från EU:s institutioner.

På programmet under de tre dagarna stod paneldiskussioner och verkstäder där man sökte lösningar på de utmaningar som de olika städerna framförde. Under det så kallade torgevenemanget presenterade uppstarts företag inom socialbranschen sin verksamhet för städernas representanter. Under seminariet bekantade man sig också med sätt att stödja Ukraina. Under konferensen fick gästerna dessutom möjlighet att bekanta sig med Vanda stads goda praxis och sociala innovationer genom att besöka stadens platser.

Internationellt samarbete inom verksamhetsområdet för fostran och lärande

I Vanda görs det mycket internationellt samarbete inom olika verksamhetsområden och på stadsnivå inom många olika nätverk.

Utbildningsplanerare Pia Hakkari, hurdan internationellt samarbete gör du och dina kollegor inom verksamhetsområdet för fostran och lärande?

Vi har fått vara med i många olika slags samarbeten, och det har berikat vårt eget arbete på många sätt. Ett bra exempel på detta är Erasmus-samarbetet. Förvaltningen för Vandas grundläggande utbildning fick Erasmus+-ackreditering för åren 2024–2027, vilket innebär att vi är engagerade i att långsiktigt följa Erasmus+-programmets krav och principer. Flera av dessa är anknutna till hållbar utveckling!

Målen för Erasmus-samarbetet är omfattande. Vi satsar inom dess ramar på elevernas välbefinnande genom känslomässiga och interaktiva färdigheter samt på mångsidigt lärande och kompetens, vilket inkluderar digitala färdigheter och utveckling av läsförmågan. Inom Erasmus-ackrediteringen är målet också en hållbar framtid, vilket inkluderar miljöansvar, ekosocial fostran och hållbar utveckling.

Vi strävar efter att satsa på hållbar rörlighet och hållbart resande. Man planerar även Erasmus-studiebesök runt om i landet till fortbildningskurser för lärare och job shadowing-besök, det vill säga att skugga en kollegas arbete, ända från Lofoten till Bryssel. Temat har också behandlats i enskilda skolor, och till exempel på en valfri kurs i Hämeenkylä koulu fick eleverna planera och även genomföra en resa till Danmark landvägen.

Vad annat har du fått göra med anknytning till internationalisering och hållbar utveckling?

Vi hade en fin möjlighet under KASO 2024 att arrangera internationaliseringsdagar för den allmänbildande utbildningen i Vanda i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Temat var Globalt lokal – ge bildningen vingar. Evenemanget samlade cirka 200 lärare, rektorer, pedagoger och förvaltningsexperter från hela Finland som är intresserade av internationalism och en hållbar framtid. Under dagarna bekantade vi oss också med det språkligt och kulturellt mångsidiga Vanda.

På internationaliseringsdagarna blickade man mot framtiden och kommande generationer. Programmet erbjöd deltagarna olika perspektiv på den nuvarande och framtida globala världen, studiebesök i det internationella Vanda, nätverkande och informationsutbyte. Vi funderade tillsammans också på betydelsen av internationaliseringen på hemmaplan som en resurs för lärandegemenskapen och hur barn och unga kan stödjas i sin utveckling till världsmedborgare.

SLUTSATSER

SLUTSATSER

Det helhetsmässiga främjandet av hållbar utveckling och målen för Agenda 2030 kräver satsningar och engagemang, och ofta också att man överger gamla tankesätt och handlingssätt. Globalt har målen inte framskridit i tillräckligt snabb takt, och endast cirka 15 procent av alla mål har uppnåtts eller håller på att uppnås fram till år 2030. Staterna bekräftade att de förbinder sig till handlingsprogrammet Agenda 2030 i dokumentet **Pact for the Future** (på engelska), som publicerades 2024. Även vikten av den lokala nivån som en främjare av hållbar utveckling lyftes fram i dokumentet. Städerna måste engagera sig ännu mer för att målen i Agenda 2030 ska kunna uppnås. Detta kräver också att vi blickar längre in i framtiden och på de kommande generationerna.

I Vanda görs det enormt mycket arbete för att nå målen för hållbar utveckling, både genom det grundläggande arbetet och utvecklingsarbetet, såsom projekt. Även om detta arbete ännu inte särskilt ofta kopplas till FN:s mål för hållbar utveckling, är det på många sätt relaterat till dem. Att identifiera dessa kopplingar och se arbetet som en del av en större helhet för hållbar utveckling skapar nya möjligheter för påverkan.

När det gäller strategiteman främjas hållbar utveckling medvetet, men dimensionerna av hållbar utveckling förblir fortfarande lösruckta från varandra i arbetet beträffande dem. Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet främjas genom separata program och

åtgärder, som inte har granskats som helhet. En genomgång av programmen i vilka man genomför strategin inom ramarna för en heltäckande hållbar utveckling, skulle hjälpa till att identifiera synergier, konflikter och skuggområden dem emellan. Detta är bra att sträva efter under den kommande strategiperioden.

Målen för hållbar utveckling är inte åtskilda från varandra och kan inte främjas punktvis. De har mångfacetterade kopplingar till varandra, och dessa kopplingar kan vara både positiva och negativa. Om funktionerna och utvecklingsarbetet inte betraktas ur ett helhetsperspektiv för hållbar utveckling, kan det oavsiktligt orsaka negativa effekter på vissa mål när man strävar efter att uppnå andra mål.

Till exempel framträder kopplingarna mellan välfärd och miljömässig hållbarhet i denna rapport i samband med enskilda åtgärder och teman. Dessa kopplingar är mångfacetterade, och ibland kan målen också stå i konflikt med varandra. Miljömässig hållbarhet, anpassning till klimatförändringen och skydd av den biologiska mångfalden har tydliga positiva kopplingar till välfärden. Å andra sidan har till exempel komprimering av staden komplexa både positiva och negativa effekter på miljön och välfärden. Konflikter och negativa effekter kan inte alltid undvikas, men det är viktigt att vara medveten om dem så att man kan fokusera på att minimera dem.

I Vanda har det gjorts relativt lite omfattande och långsiktigt SDG-arbete, även om de tidigare VLR-rapporterna redan avsevärt har ökat medvetenheten om ämnet. Olika utbildningar, presentationer och den interna kommunikationen, som har inletts under de senaste åren, ökar medvetenheten på många olika nivåer. Arbetet med hållbar utveckling, dess genuina övergripande karaktär och påverkan kan stärkas genom att utveckla tväradministrativ ledning och ledning genom information.

Teamspecifika workshopliknande SDG-utbildningar är ett bra sätt att främja medvetenheten och engagemanget för SDG-målen, och man strävar också efter att genomföra dessa så mycket som möjligt på olika håll inom organisationen. I workshopparna uppstår nya insikter och förståelse kring vad främjande av hållbar utveckling kan innebära i det egna arbetet, vilket ökar ägarskapet. Att föra dessa insikter vidare i utvecklingsarbetet och omvandla dem till konkreta åtgärder kräver engagemang för hållbar utveckling på alla nivåer inom organisationen. I workshopparna diskuteras också negativa effekter och hur man kan minimera dem, vilket gynnar arbetet för hållbar utveckling i framtiden.

En av Vandas styrkor, som framhävs utifrån exemplen i denna rapport, är samarbete. I Vanda kan och vill man göra tväradministrativt samarbete. Flexibla arbetsmetoder, låga hierarkier och en kultur av att pröva nya idéer möjliggör uppkomsten av nya

samarbetsformer. Så här skapas också nya idéer och innovationer som gynnar många delområden inom hållbar utveckling. Många av de sociala innovationer som presenteras i denna rapport har redan spridit sig vidare från Vanda, och det är fint att se hur verksamhetsmodeller från Vanda också kan gynna andra. Vanda har ett aktivt samarbete med andra städer och organisationer på lokal, nationell och internationell nivå, vilket för sin del möjliggör och främjar nya initiativ.

Med dessa styrkor kan Vanda också vara en pionjär inom hållbar utveckling, och är det redan enligt många mått. Denna position som pionjär kan ytterligare stärkas genom att åta sig att ännu starkare främja en heltäckande hållbar utveckling inom all verksamhet. På det här sättet kan vi bygga ut både internt och externt samarbete samt de innovationer som uppstår för att stödja en heltäckande och långsiktig hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Även forskningssamarbetet om hållbar utveckling kan ökas i Vanda. Detta samarbete kan ske till exempel genom projekt. I Vanda strävar man efter att göra utvecklingen av projekten mer strategisk och öka det tväradministrativa samarbetet, såsom beskrivs i denna rapport. I denna utveckling är det viktigt att beakta de långsiktiga målen för hållbar utveckling ur ett helhetsperspektiv.

Förutom projektsamarbete finns det också mycket potential i det övriga samarbetet med intressenter för att uppnå en bredare påverkan och främja hållbarhet. Detta inkluderar till exempel företagssamarbete, att omfattande involvera kommuninvånarna i arbetet för hållbar utveckling samt att stödja kommuninvånarnas och intressenternas eget ansvarstagande i sin verksamhet.

I den här rapporten visar resultaten från jubileumsdialogerna att kommuninvånarna anser att hållbar utveckling är viktigt och närmar sig dess olika delområden på ett praktiskt sätt via sin egen boendemiljö. I delaktighetsarbetet kan man ta fasta på detta intresse och inkludera perspektiven på hållbar utveckling i det. På det här sättet kan man påverka attityder och handlingsätt samt öka kommuninvånarnas egen hållbarhetsförmåga.

Ur perspektivet för hållbar utveckling är överkonsumtion ett betydande problem i hela Finland, och det är utmanande för kommunerna att påverka detta. Vi kan dock påverka genom att öka kunskapen och påverka attityder samt möjliggöra till exempel cirkulär ekonomi och delningsekonomi. Här kan potentialen för delaktighetsarbete och kontinuerligt lärande implementeras mer omfattande. I Vanda uppfostras barn och unga till miljömedvetenhet redan inom småbarnspedagogiken, vilket är av avgörande betydelse för framtiden. Dock kan man sträva efter att i större utsträckning påverka attityderna hos kommuninvånarna i alla åldrar.

I Vanda bedrivs aktivt företagssamarbete, och det finns mycket potential både för att stödja företagens egen ansvarsfullhet och för att utnyttja företags- och innovationsverksamheten för att lösa hållbarhetsutmaningar. Om vi tänker på hållbar utveckling som en gemensam angelägenhet och ett gemensamt mål för hela stadsområdet, måste vi också uppmärksamma vilken typ av företagsverksamhet vi vill stödja. Detta är viktigt efter finsk måttstock. Enligt **Finlands nationella strategi för hållbar utveckling** bör den ekonomiska tillväxtens centrala roll utmanas i hela Finland och inom det ekonomiska tänkandet läggas mer fokus på naturkapitalet och humankapitalet.

Innovationer och ny teknik, inklusive artificiell intelligens, har potential att lösa stora globala problem och driva den hållbara utvecklingen framåt när de används för detta ändamål. I företags-samarbetet som utförs i Vanda finns det potential att fundera på hur vi får företag och deras innovationsverksamhet att starkare stödja den hållbara utvecklingen och lösa de lokala och globala utmaningar som också har presenterats i denna rapport. Även inom vår egen organisation finns det orsak att fästa uppmärksamhet vid hur nya teknologier används på ett ansvarsfullt sätt.

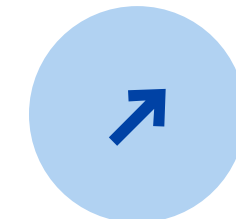
Ett av förändringsområdena i Finlands nationella strategi för hållbar utveckling är välfärdsfrämjande ekonomi och arbete samt hållbar konsumtion. Arbetslivet har mångfacetterade effekter på människors välfärd och alla delområden inom hållbar utveckling. Arbetstagarnas välbefinnande, att förena arbete och det övriga livet samt arbetstagarnas och arbetsgemenskapernas handlingskraft i främjandet av hållbarhetsomvälvningen är teman där det fortfarande finns arbete att göra i kontexten för Finland. I det livskraftsarbete som utförs i Vanda skulle det vara möjligt att beakta dessa frågor i större utsträckning och fundera på arbete och företagsverksamhet ur ett bredare hållbarhetsperspektiv.

Staden är också en betydande arbetsgivare som sysselsätter cirka 8 000 personer. Även stadens egen personal kan i ännu större utsträckning betraktas som en gemenskap som främjar hållbar utveckling både internt och externt, vilket inkluderar exempelvis personalens välbefinnande, arbetsmetoder och gemenskap.

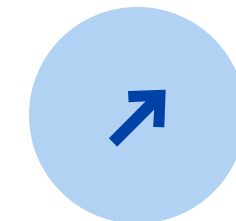
ÅTGÄRDSRE- KOMMENDATIONER FÖR VANDA STAD

ÅTGÄRDSREKOMMENDATIONER FÖR VANDA STAD

I den här rapporten har Vandas framgångar lyfts fram, men vi vill också utvecklas kontinuerligt. Baserat på rapportens analys rekommenderar expertarbetsgruppen följande åtgärder som lösningar på de identifierade utvecklingspunkterna och för att driva det övergripande arbetet med hållbar utveckling framåt:

Vi ska tydliggöra arbetsledningen för den heltäckande hållbara utvecklingen som en del av utvecklingen av den tväradministrativa ledningen.

Vi går igenom strategin och de program som genomför strategin med hjälp av SDG-analys som en del av processen för att utarbeta program.

Vi bjuder in företag, organisationer, invånare och andra aktörer att delta mer aktivt i arbetet för hållbar utveckling.

Vi ska inkludera perspektivet av FN:s mål för hållbar utveckling i modellen för förhandsbedömning av beslutens konsekvenser på stadsnivå.

Vi ska utnyttja upphandlingar fullt ut för att uppnå målen för hållbar utveckling: de strategiska målen och riktlinjerna för upphandlingar konkretiseras på stads-, verksamhetsområdes- och enhetsnivå.

Vi ska satsa på personalens och beslutsfattarnas kompetens inom hållbar utveckling genom SDG-verkstäder, utbildningar och kommunikation.

Vi ska påverka attityder och hållbara livsstilar hos kommuninvånare i alla åldrar genom delaktighetsarbete, utbildning, livslångt lärande och kommunikation.

A person wearing a green jacket is holding a bouquet of white flowers with yellow centers. The background is a blurred green field.

INDIKATORER FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

INDIKATORER FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

1 INGEN FATTIGDOM 	GLOBALA MÅL 1. INGEN FATTIGDOM	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Källa: Inkomstfördelningsstatistik (Statistikcentralen); Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL) Utkomststödsregistret (THL); Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL) Statistikcentralen Utkomststödsregistret (THL); Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL) ARA
	Barnfattigdom	11,8 %	10,4 %	12,6 %	12,8 %	13,7 %		
	Familjer med barn som fått utkomststöd, % av barnfamiljerna	17,3 %	17,6 %	16,9 %	16,2 %	16,3 %		
	Relativ fattigdom	10 %	9,4 %	10,9 %	11,2 %	12 %		
	Personer som fått långvarigt utkomststöd under året, % av invånarna	3,9 %	3,9 %	3,9 %	3,9 %	3,7 %		
	Bostadslöshet, pesoner							
	kvinnor	106	83	68	75	64	77	
2 INGEN HUNGER 	män	166	144	151	216	230	192	Källa: Enkäten Hälsa i skolan (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL) Undersökningen Hälsosamma Finland (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL) Undersökningen Hälsosamma Finland (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)
	totalt	272	227	219	291	294	269	
	GLOBALA MÅL 2. INGEN HUNGER	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
	Elever i årskurs 8 och 9 som hoppar över skolmaten minst en gång i veckan	59,4 %		52,6 %		57,3 %		
	Andelen av dem som äter grönsaker samt frukter och bär flera gånger om dagen (%) (Vanda och Kervo välfärdsområde)							
	20–64-åringar				26,7 %			
	65 år eller äldre				47,3 %			
	75 år eller äldre				45,4 %			
	Övervikt (Vanda och Kervo välfärdsområde)							
	Andel överviktiga (kroppens viktindex BMI ≥ 30 kg/m²) (%), låg utbildning		24,8 %		30,8 %			
	Andel överviktiga (kroppens viktindex BMI ≥ 30 kg/m²) (%), medelhög utbildning		22,5 %		20,2 %			
	Andel överviktiga (kroppens viktindex BMI ≥ 30 kg/m²) (%), hög utbildning		18,8 %		23,6 %			

GLOBALA MÅL 3. HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Barn som upplever ångest, enligt kön						
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, flickor	22,8 %		28,4 %		35 %	
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, pojkar	6,8 %		7,7 %		10,3 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, flickor	17,4 %		35,4 %		31,8 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, pojkar	5,7 %		7,2 %		8,1 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, flickor	20,3 %		29,6 %		32,6 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, pojkar	6 %		7,4 %		6,7 %	
Personer som rör sig minst en timme per dag						
Grundläggande utbildning åk 4 och 5, flickor	33,7 %		35,2 %		39,9 %	
Grundläggande utbildning åk 4 och 5, pojkar	41,1 %		42,6 %		46,1 %	
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, flickor	21 %		20,7 %		21,1 %	
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, pojkar	24,6 %		28,1 %		30,8 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, flickor	16,7 %		16,2 %		18 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, pojkar	21,3 %		15,6 %		20,9 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, flickor	11,5 %		13,7 %		19 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, pojkar	16,1 %		17,2 %		23,9 %	
Andelen personer som upplever god livskvalitet (EuroHIS-8) (%), per åldersklass (Vanda och Kervo välfärdsområde)						
20–64-åringar		54 %		49,6 %		
65 år eller äldre		61,3 %		52,8 %		
75 år eller äldre		46,6 %		45,9 %		
Andelen personer som upplever sin hälsa medelbar eller sämre (%), (Vanda och Kervo välfärdsområde)						
kvinnor		36,6 %		39,5 %		
män		37,4 %		34,5 %		
totalt		37 %		37,2 %		

Källa:
Enkäten Hälsa i skolan (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)

Enkäten Hälsa i skolan (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)

Undersökningen Hälsosamma Finland (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)

Undersökningen Hälsosamma Finland (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)

GLOBALA MÅL 4. GOD UTBILDNING FÖR ALLA	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Källa:
Andelen lediga vakanser och obehöriga lärare och speciallärare inom småbarnspedagogiken			34 %		47 %	44 %	Vanda stad
Minst en utbildning på andra stadiet av personer som är 15 år eller äldre	70,2 %	70,1 %	69,7 %	68,9 %	68,7 %		Statistikcentralen
Könsfördelning för dem som valts ut till gymnasiet och Varia:							Vanda stad
Valda till gymnasiet							
flickor		59 %		53 %		53 %	
pojkar		41 %		47 %		47 %	
Valda till Varia							
flickor		33 %		35 %		29 %	
pojkar		67 %		65 %		71 %	
Varia, grundexamen inom fordonsbranschen							
flickor		6 %		4 %		8 %	
pojkar		94 %		96 %		92 %	
Varia, grundexamen inom logistik							
flickor		3 %		15 %		8 %	
pojkar		97 %		85 %		92 %	
Varia, grundexamen inom el- och automationsbranschen							
flickor		13 %		6 %		4 %	
pojkar		87 %		94 %		96 %	
Varia, grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen							
flickor		80 %		84 %		80 %	
pojkar		20 %		16 %		20 %	
18-24-åringar som riskerar att marginaliseras (inte i arbete, inte studerande, inte i militärtjänst), % av motsvarande åldersgrupp:							Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)
Kvinnor	12,9 %	17,6 %	15 %	13,8 %	15,5 %		
Män	16,2 %	20,5 %	18,8 %	17 %	21,2 %		
Totalt	14,5 %	19,1 %	16,9 %	15,4 %	18,4 %		

↘

5 JÄMSTÄLLDHET

GLOBALA MÅL 5. JÄMSTÄLLDHET	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Upplevt oönskade sexuella förslag eller trakasserier under året						
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, flickor	32,9 %		48,9 %		47,6 %	
Grundläggande utbildning åk 8 och 9, pojkar	8,5 %		10,4 %		14,1 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, flickor	39,9 %		56,2 %		48 %	
Gymnasiet åk 1 och 2, pojkar	6,7 %		9,4 %		11,7 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, flickor	38,4 %		65,3 %		50 %	
Yrkesläroanstalt åk 1 och 2, pojkar	6,6 %		10,3 %		7,3 %	
Andelen kvinnor i stadsfullmäktige		48 %		55,22 %		53,7 %

Källa:

Enkäten Hälsa i skolan (THL), Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)

Vanda stad

→

6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

GLOBALA MÅL 6. RENT VATTEN OCH SANITET	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Samhällets vattenförbrukning l/inv./dygn	137		134	184	183	

Källa:

HRM

↗

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

GLOBALA MÅL 7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Koldioxidneutral energi						
Samhällets energiförbrukning (GWh)	5 582	5 431	5 537	5 478		
Samhällets energiförbrukning (kWh/inv./år)	23 876	22 892	23 149	38 188		
Bränsledistribution för fjärrvärme						
stenkol	21 %	7,3 %	18,4 %	20,3 %	14,7 %	
naturgas	9 %	3,7 %	12,2 %	3,4 %	6 %	
olja	0 %	0,1 %	0,2 %	1,2 %	0 %	
biomassa	20 %	30,2 %	23,8 %	22 %	17,1 %	
avfall	47 %	53,5 %	43 %	50,8 %	59,4 %	
torv	3 %	5,2 %	2,6 %	2,1 %	2,7 %	

Källa:

HRM

HRM

GLOBALA MÅL 8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sysselsättningsgrad 20–64-åringar	76,94 %	71,62 %	74,23 %	75,58 %	73,92 %	
Kvinnor	76,26 %	70,62 %	73,12 %	74,49 %	73,64 %	
Män	77,59 %	72,57 %	75,27 %	76,58 %	74,18 %	
Personer som sysselsatts efter utbildning vid Varia – 1 års examen	75 %	64 %	74 %	77 %		
Arbetshälsa för anställda inom Vanda stad						
Upplever arbetet meningsfullt		72 %		71 %		75,8 %
Mängden arbetsstress		21,1 %		21,7 %		16,8 %

Källa:

Statistikcentralen

Statistikcentralen

Statistikcentralen

Vipunen

Arbetshälsoinstitutet, Kommun10-undersökning

GLOBALA MÅL 9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Branscherna som ger mest sysselsättning						
G Parti- och detaljhandel	22 911	21 651	22 839	23 562	22 835	
H Transport och lager	19 964	14 392	16 619	18 772	19 664	
N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	12 689	11 003	11 969	14 314	14 107	
C Industri	13 466	12 739	13 445	13 453	13 866	
Q Hälso- och socialtjänster	11 836	11 460	12 038	12 522	13 131	
F Byggbranschen	11 959	12 030	12 928	13 678	12 604	
M Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	6 093	5 783	5 922	6 679	6 373	
P Utbildning	4 472	4 440	4 686	4 799	4 959	
I Hotell- och restaurangverksamhet	4 939	3 213	3 608	4 160	4 405	
O Offentlig förvaltning och försvar	3 757	3 701	3 822	4 024	4 331	
Annat verksamhetsområde/okänt	10 785	10 293	10 670	10 958	11 135	
Totalt	122 871	110 705	118 546	126 921	127 410	
Arbetsplatssufficiens	106,9 %	102,5 %	104,6 %	107,8 %	108,3 %	

Källa:

Helsingforsregionens öppna statistiska databaser

Statistikcentralen

GLOBALA MÅL 10. MINSKAD OJÄMLIKHET	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ginikoefficient	25,1	25	26,3	25,5	25,5	
Andelen anställda inom stadens verksamhetsområden med utländsk bakgrund (totalt)		7,3 %	8,6 %	10,1 %	9,8 %	
Dissimilaritetsindex, arbetslöshet (regional dissimilaritet)	16,3 %	11,94 %	15,3 %	16 %		

Källa:
Statistik- och indikatorbanken Sotkanet (THL)
Statistikcentralen
Vanda stad

GLOBALA MÅL 11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fördelning av färdssätt							
Personbil	45%					42 %	
Kollektivtrafiken	20%					20 %	
Cykling	7%					7 %	
Promenad	27%					30 %	
Annat	1%					1 %	
Personbilar i trafik/1 000 invånare		467	462	460	456	454	
Överskridanden av det dagliga gränsvärdet för andningsbara partiklar (PM10) per år		13	0	2	6	10	
Tjänsternas tillgänglighet, 300 m, % av invånarna:							
Daghem		59 %		59,6 %	58,7 %	58,2 %	57,8 %
Skolor 1–6		27 %		11,8 %	15,6 %	17,3 %	17,3 %
Bokbussarnas hållplatser		25 %	24,2 %	15,3 %	25,1 %	40,1 %	14 %
Grönområden			91,1 %	97,1 %	99,8 %	98,2 %	99,8 %
Kollektivtrafikens hållplatser		87 %	92 %	88,6 %	98,6 %	98,6 %	98,6 %
Stadscykelstationer		40 %	42,1 %	44,4 %	42,5 %	46,1 %	46,4 %
Insamlingsställe							37,5 %
Tjänsternas tillgänglighet, 700 m, % av invånarna:							
Daghem		89 %		90,5 %	90,2 %	90 %	90 %
Skolor 1–6		88 %		42 %	55,9 %	59,2 %	59,4 %
Bokbussarnas hållplatser		67 %	69,6 %	40,1 %	71,4 %	88,1 %	52,8 %
Grönområden			96,6 %	97,3 %	100 %	100 %	100 %
Kollektivtrafikens hållplatser		95 %	99,8 %	96,3 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Stadscykelstationer		58 %	60,6 %	60,6 %	62,6 %	63,3 %	63,5 %
Insamlingsställe							85,3 %

Källa:
HRT
Ekologiska hållbarhetsindikatorer (Traficom)
HRM
Vanda stad

GLOBALA MÅL 12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mängden separat insamlat bioavfall kg/inv./år			22,9	22,1		
Mängden blandavfall kg/inv./år			147,7	137,8		
Återvinningsgrad %			44,3	43,8		
Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp		7,87		8,27		

Källa:

HRM

HRM

GLOBALA MÅL 13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Växthusgasutsläpp						
totala utsläpp	977, kt co ₂ ekv	871, kt co ₂ ekv	872, kt co ₂ ekv	943, kt co ₂ ekv	842, kt co ₂ ekv	
per invånare	4,2, kt co ₂ ekv	3,7, kt co ₂ ekv	3,7, kt co ₂ ekv	3,9, kt co ₂ ekv	3,4, kt co ₂ ekv	
Fördelningen av utsläpp						
Fjärrvärme	266	216	257	296	269	
Oljeuppvärmning	50	49	48	47	46	
Eluppvärmning	57	54	51	49	42	
Förbrukningsel	141	127	120	115	90	
Trafik	371	348	326	339	309	
Industri och arbetsmaskiner	58	54	54	77	62	
Avfallshantering	31	22	19	17	21	
Jordbruk	1,9	1,9	1,9	1,9	2,1	

Källa:

HRM

HRM

GLOBALA MÅL 14. HAV OCH MARINA RESURSER	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Total fosfor- och kvävebelastning och BOD						
Fosfor	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	
Kväve	2,17	1,96	2,03	2,85	1,32	
BOD (biologiskt syrebehov)	1,53	1,25	1,18	1,83	1,75	
Ekologiskt tillstånd för rinnande vatten				100% tillfredsställelse		

Källa:

HRM

Vanda stad

GLOBALA MÅL 15. EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Källa:
Antal talkon för rensning av främmande arter				4		6	Vanda stad
Antal naturutflykter				40		56	Vanda stad
Antal naturskyddsområden av stadens areal		6,5 %	6,7 %	6,7 %	6,70 %	6,8 %	Vanda stad
Antal naturskyddsområden per invånare			67,6 m2	66,7 m2	65,4 m2	64,5 m2	Vanda stad

GLOBALA MÅL 16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Källa:
Antal flyktingar	1592	1297	1157	1085				Vanda och Kervo välfärdsområde
Upplevd trygghet i det egna grannskapet:								Vanda stad
Upplever det mycket tryggt						29 %		
Ganska tryggt						41 %		
Måttligt tryggt						19 %		
Lite tryggt						7 %		
Inte alls tryggt						4 %		
Jag kan inte bedöma						0 %		
Delaktighetsindikator	76,2	77	78,4	74,9	74,2	72,7		Vanda stad
Nöjdhet med möjligheter att delta och påverka	33 %	33 %	36 %	38 %	43,8 %	43,7 %		Vanda stad
Brottslighetsnivå, brott/1 000 invånare		142,7	111,4	117,8	124	124,3		Polisens resultatdatabas PolStat
Störningsindex	159,2	179,4	230	241,5	275,1	332,7 (01-11/24)		Polisens resultatdatabas PolStat
Röstningsaktivitet i kommunval			48,4 %				45,7 %	Statistikcentralen

GLOBALA MÅL 17. GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP	2019	2020	2021	2022	2023	2024

vantaa.fi

